

Η ΣΙΝΑΪΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ*

Υ Π Ο

Ἱερομ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΝΤΙΓΚΜΠΙΑΣΑΝΗ, Σιναΐτου

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟΝ

III. ΚΑΤΑΛΟΓΡΑΦΗΣΙΣ ΤΩΝ ΣΙΝΑΪΤΙΚΩΝ ΚΩΔΙΚΩΝ.

Πρῶτος, ὁ ὁποῖος ἐπεχείρησε σὰ συντάξῃ κατάλογον τῶν Σιναΐτικῶν Κωδίκων εἶναι ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Κοσμᾶς¹ (1702-1708). Προσφάτως^{1α}, εἰς τὸ ἀρχεῖον τῆς Σιναΐτικῆς Βιβλιοθήκης, ἀνευρέθη τὸ πρῶτον φύλλον αὐτοῦ τοῦ καταλόγου, ὑπὸ τὸν τίτλον:

«...α ψ δ· Ιουλίου α· Κατάλογος τῶν παρευρεθέντων βιβλίων,
ἅπερ εἰς χρῆσιν τῶν μεθ' ἡμᾶς ἐκ διαφόρων τόπων συλλέξαντες
εἰς ἓν συνηγάγομεν διὸ καὶ κατὰ στοιχεῖον ἐνταῦθα σημειοῦμεν.
(ὑπογραφή) Σινᾶ Ὁρους Κοσμᾶς»².

Δυστυχῶς, ὁ κατάλογος αὐτός, ἀφ' ἑνὸς μὲν δὲν εἶναι πλήρης, ἀφ' ἑτέρου δὲ οὐδέποτε εἶδε τὸ φῶς τῆς δημοσιότητος. Πολλὰ χειρόγραφα ἐξ ὧν ἀναγράφονται εἰς αὐτὸν δὲν ἀναφέρονται ἀπὸ τοὺς μεταγενεστέρους καταλογογράφους.

Κατὰ τὸ ἔτος 1729 ἓνας Πολωνὸς μοναχὸς³ κατῴρθωσε νὰ συντάξῃ κατάλογον τῆς Σ.Β. ἐκ 300 περίπου τίτλων, τὸν ὁποῖον ἀπέστειλεν εἰς τὸν Γάλλον ἰησοῦίτην J. B. Souciet⁴. Οὗτος, εἰς μίαν ἐπιστολὴν πρὸς τὸν ἀδελφόν του ἀναφέρει, ὅτι ὁ κατάλογος τοῦ Πολωνοῦ μοναχοῦ περιελάμβανεν, ἐκτὸς τῆς Ἀγίας Γραφῆς, τὰ κυριώτερα ἔργα τῶν σπουδαιότερων Ἑλλήνων Πατέρων καὶ ἄλλων τινῶν ἐκκλησιαστικῶν συγγραφέων, τοὺς ἀρχαίους φιλοσόφους καὶ μαθηματικούς, τοὺς ἱστορικούς, τοὺς ρήτορας, τοὺς ποιητάς, τοὺς γραμματικούς, τοὺς σοφιστάς, τοὺς λεξικογράφους κ.ἄ. Ὁ Souciet εἰς τὴν ἐπιστολὴν του δίδει μόνον 43 τίτλους τῶν σπανιωτέρων βιβλίων⁵.

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 847 τοῦ προηγουμένου τόμου.

1. Κοσμᾶς, Ἀρχιεπίσκοπος Σινᾶ ἀπὸ 1702 ἕως 1708. Βλ. «Σ. Η.» Γ', 1979, σελ. 70.

1α. Εἰς τὸν Ε.Σ.Κ. 2209 Α, φ. 11, εὑρέθησαν καταγραφαὶ βιβλίων (χειρογράφων καὶ ἐντύπων) τοῦ ἔτους 1659, ἀποκειμένων εἰς τὴν Βιβλιοθήκην τοῦ ἐν Τζουβανίᾳ Σιναΐτικοῦ Μετοχίου, ὑπὸ τὸν τίτλον: «1659 κατὰ μῆνα ὀκτώβριον / κατάλογος τῶν βιβλίων τῶν ἐν αἰγύπτῳ τῶν ὧν ἡμεῖς...»

2. Ἡ ἐπιγραφή αὐτὴ ἐδημοσιεύθη εἰς V. Beneševič, Monumenta... Fasciculus I ..., Petropoli 1925, σελ. II, σημ. 3.

3. K. W. Clark, Exploring..., Jerusalem 1953, σελ. 28.

4. Γρηγ. Παπαμιχαήλ, Κριτικὴ..., σελ. 157.

5. Τοῦ Ἰδίου, Κριτικὴ..., σελ. 157.

Ὁ V. Beneševič δημοσιεύει εἰς τὸν πρόλογον τοῦ Catalogus Codicum Manucri-

ptorum Graecorum..., Tomus I ... S. Petersburg 1911, σελ. IX-XI: Sicard, Lettre au P. Fleuria Bb Lettres édit. et curieuses, v, 310-311 (Toulouse 1810) τμήμα τῆς ἐπιστολῆς μετὸν κατάλογον τῶν 43 τίτλων ἐκ χειρογράφων καὶ ἐντύπων βιβλίων τῆς Συναϊτικῆς Βιβλιοθήκης:

1. Ἀντίρρησις πρὸς Νεῖλον τὸν Θεσσαλονίκης, περὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ Πάπα.
2. Ἄσμα Ἀσμάτων ὑπὸ διαφόρων ἐξηγητῶν.
3. Ἄσμα Ἀσμάτων, ἐξήγησις ὑπὸ Εὐσεβίου Παμφίλου.
4. Ἀρμονία ὀριστικῆ τῶν ὄντων.
5. Ἀρποκρατίων.
6. Ἄετιου Ἀμιδῆνου, βιβλίον ἱατρικόν.
7. Ἀρμενόπουλος.
8. Βαρίνου—Λεξικόν, τόμοι 4.
9. Βασιλείου Μακεδόνος, κεφάλαια παραινετικά.
10. Βασιλείου Μητροπολίτου Θεσσαλονίκης.
11. Γεωργίου Σχολαρίου καὶ Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ.
12. Γαβριὴλ Φιλαδελφείας καὶ Μελετίου Ἀλεξανδρείας.
13. Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου, λόγοι. Χειρόγραφον.
14. Γερασίμου Ἀλεξανδρείας, λόγοι εἰς Θεομητορικὰς ἑορτάς.
15. Γερασίμου Ἀλεξανδρείας, Κυριακοδρόμιον.
16. Γρηγοριανὸν καλανδάριον ἰδίον.
17. Διονυσίου Ἀρεοπαγίτου μετὰ σχολίων. Χειρόγραφον.
18. Εὐαγγέλια τὰ Κυριακὰ λεγόμενα διὰ στίχων ἐλεγείων.
19. Ἐφραίμ (Ἑλληνικόν).
20. Εὐαγγελίου ἐξήγησις εἰς τὴν Γένεσιν.
21. Θεοφάνους Ταυρομενίας τοῦ Κεραμέως, Κυριακοδρόμιον.
22. Θεοφάνους Ταυρομενίας τοῦ Κεραμέως, Ὀμίλια.
23. Θηκαρᾶς.
24. Τὸ 3ον βιβλίον τοῦ ἁγίου Θωμᾶ: Contra Gentes, en grec.
25. Κωνσταντίνου τοῦ Ἀρμενοπούλου.
26. Κωνσταντίνου τοῦ Πορφυρογεννήτου.
27. Μελετίου τοῦ Συρίγου.
28. Μελετίου Ἀλεξανδρείας, ἀπολογία.
29. Μιχαὴλ τοῦ Γλυκᾶ, ποιήματα.
30. Νικολάου Βουλγάρεως, ἐξήγησις Θείας Λειτουργίας.
31. Συλλογὴ κανόνων ἀποστόλων Πέτρου καὶ Παύλου.
32. Πεδακίου Διοσκορίδου.
33. Συμεῶν Θεσσαλονίκης.
34. Σύνοδος Φωτίου κατὰ Πάπα Ἰωάννου.
35. Σύνοδος ἡ ἐν Φλωρεντίᾳ.
36. Συνταγμάτιον νόμιμον.
37. Διάφορα κεφάλαια Σεβαστοῦ Τραπεζουντίου.
38. Ἐορτολόγιον τοῦ αὐτοῦ.
39. Περὶ τῶν ἀχράντων μυστηρίων.
40. Τίτου πρεσβυτέρου Μαρτενεγγίου, ποιήματα (ἑλληνικά).
41. Τετραβάγγελα.
42. Ψαλτηρίου ἐξήγησις Ξιφιλίνου.
43. Συρίγος.

Ἐπὶ Ἀρχιεπισκόπου Σινᾶ Νικηφόρου Μαρθάλῃ⁶ (1728-1747), ὡς καὶ ἀνωτέρω ἐσημειώθη, ἀνωκοδομήθη τὸ πρῶτον κτίριον τῆς Βιβλιοθήκης. Τὸ 1734-1735, ὁ πρωτοσύγκελλος Ἡσαΐας⁷ ἀνέλαβε τὴν μεταφορὰν τῶν χειρογράφων καὶ λοιπῶν ἐντύπων βιβλίων ἀπὸ τὰ διάφορα σημεῖα ὅπου ἦσαν τοποθετημένα καὶ κυρίως ἐκ τοῦ ΒΑ τείχους τῆς Μονῆς εἰς τὴν νέαν αἴθουσαν τῆς Βιβλιοθήκης. Συγχρόνως, ἀνέλαβε νὰ καταγράψῃ ὅλα τὰ εἰσελθόντα χειρόγραφα καὶ ἐντυπα βιβλία, δηλαδὴ νὰ συντάξῃ ἐν εἶδος καταλόγου. Ὁ κατάλογος αὐτὸς τοῦ πρωτοσυγκέλλου Ἡσαΐου δὲν ἀνευρέθη. Ἴσως ὑπάρχει εἰς τὸ Ἀρχεῖον τῆς Μονῆς, τὸ ὁποῖον δὲν ἐτακτοποιήθη ἀκόμη.

Ὁ Π. Γρηγοριάδης δίδει τὴν πληροφορίαν, ὅτι ὁ Κ. Τίσσεντορφ εἶχε συνεργασίαν μὲ τὸν Ἱερομόναχον Σιναιτὴν Κύριλλον, τὸν μετέπειτα Ἀρχιεπίσκοπον τοῦ Σινᾶ (1859-1866)⁸, ὁ δὲ Κ. W. Clark κάμνει λόγον διὰ χειρόγραφον κατάλογον τοῦ Κυρίλλου, συνταχθέντα κατὰ τὸ 1840^{8α}. Παρὰ τὴν ἔρευνάν μας, δὲν ἠδυνήθημεν νὰ ἐντοπίσωμεν τὸν χειρόγραφον αὐτὸν κατάλογον. Πολὺ πιθανὸν ὁ Κύριλλος καθ' ὃν χρόνον εὗρίσκετο εἰς τὸ ἐν Τζουβανίᾳ Καίρου Συναίτικὸν Μετόχιον, νὰ συνέταξε κατάλογον τῶν ἐκεῖ εὑρισκομένων Συναίτικῶν χειρογράφων, τὸν ὁποῖον ἀργότερον ἐχρησιμοποίησεν ἢ ἔλαβε μαζὶ τοῦ ὁ Ρῶσος Ἀρχιμανδρίτης Πορφύριος Οὐσπένσκυ⁹, ὁ ὁποῖος, ὡς γνωστόν, κατὰ τὴν ἐν Τζουβανίᾳ παραμονὴν του ἠσχολήθη μὲ τοὺς ἐκεῖ ἀποκειμένους Κώδικας.

Ὁ Γρηγόριος Παπαμιχαήλ, εἰς τὴν κριτικὴν μελέτην του ἐπὶ τῇ ἐκδόσει τοῦ καταλόγου τοῦ Β. Μπενεσεβιτς (V. Beneshevitch), γράφει ὅτι «...ὁ Τίσσεντορφ —ἴσως τῇ συνεργασίᾳ τοῦ Κυρίλλου— εἶδεν εἰς τὴν Τζουβανίαν κατὰ τὸ ἔτος 1844, 50 χειρόγραφα, τὰ ὁποῖα καὶ περιέγραψε, καθὼς καὶ 300 ἕως 400 χειρόγραφα ἐν τῇ Μονῇ Σινᾶ ἐν διαφόροις γλώσσαις, πολλὰ ἐκ τῶν ὁποίων ὑπεξήρесе»¹⁰. Κατὰ τὸν Γρηγόριον Παπαμιχαήλ, ὁ Ρῶσος Ἀρχιμανδρίτης Πορφύριος Οὐσπένσκυ εἰργάσθη ἐπὶ τῶν ἐν Τζουβανίᾳ εὑρισκο-

6. Νικηφόρος Ἀρχιεπίσκοπος Σινᾶ ἀπὸ 1728 ἕως 1747. Βλ. «Σ. Η.» Γ', 1979, σελ. 70.

7. Ὁ πρωτοσύγκελλος Ἡσαΐας ἐσπούδασεν εἰς τὴν Πατριαρχικὴν Μεγάλην τοῦ Γένους Σχολήν, ὅπου —κατὰ τὸν Μακάριον Καλογεράν— ὑπῆρξεν «...οὐ μόνον τῶν ἱεροδικόνων τὸ σεμνολόγημα, ἀλλὰ καὶ τῶν σπουδαίων (σπουδαστῶν) τὸ ἐγκαλλώπισμα...». Βλ. Ἀρχιμ. Ν. Α. Χ. Α. Τ. Σ. Ο. Ὑ. Λ. Κ. Α. Ν. Α. Κ. Η., Νικηφόρος Μαρθάλῃς ὁ Γλυκύς..., Θεσσαλονίκη 1978, σελ. 132.

8. Περὶ τοῦ Κυρίλλου δίστανται αἱ γνώμαι. Ἴσως νὰ πρόκειται καὶ διὰ πρόσωπον διάφορον τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Σινᾶ, Κυρίλλου τοῦ Βυζαντίου. Βλ. «Σ. Η.» Γ', 1979, σελ. 70, καὶ Π. Γρηγοριάδου, Ἡ Ἱερά Μονὴ Σινᾶ..., σελ. 18.

8α. Κ. W. Clark, μνμ. ἔργ., σελ. 29.

9. Μ. Α. Σ. Τ. Α. Κ. Α. Ν. Τ. Ο. Μ. Σ. Κ. Υ., Πορφύριος Οὐσπένσκυ, ἐν «Θ. Η. Ε.», τόμ. 10 (1967), στ. 555-557.

10. Γ. Ρ. Η. Γ. Παπαμιχαήλ, Κριτικὴ..., σελ. 157. Καὶ Κ. W. Clark, μνμ. ἔργ. σ. 28.

μένων χειρογράφων, κατά τὰ δύο ταξείδια του, τῶν ἐτῶν 1845 καὶ 1850. Τὸν κατάλογον τοῦ Οὐσπένσκου εὑρεν ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τῆς ἐν Πιερουπόλει Αὐτοκρατορικῆς Ἀκαδημίας ὁ καθηγητὴς Β. Μπενέσεβιτς, τὸν ὁποῖον ἐξέδωκε τύποις κατὰ τὸ ἔτος 1911, μετὰ πολλῶν συμπληρώσεων¹¹.

Κατάλογον περιγραφικόν, μετὰ ταῦτα, συνέταξεν ἑλληνιστὴ ὁ Ρῶσος Ἀρχιμανδρίτης Ἀντωνῖνος Καπούστιν¹² (Antonin Kapoustine). Οὗτος, συνεργασθεὶς μετὰ τοῦ βιβλιοφύλακος Ἱερομονάχου Νικάνδρου, Σιναΐτου, περιέγραψε 1310 Ἑλληνικοὺς Σιναΐτικους Κώδικας^{12α}. Ὁ κατάλογος αὐτὸς ἕως σήμερον παραμένει ἀνέκδοτος καὶ εὐρίσκεται ἐν χρήσει εἰς τὴν Σιναΐτικὴν Βιβλιοθήκην. Ὁ μετ' αὐτοῦ ἐπισκεφθεὶς καὶ συνεργασθεὶς

11. Γρηγ. Παπαμιχαήλ, Κριτική..., σελ. 157

12. Κ. Χαραλαμπίδης, Ἀντωνῖνος Καπούστιν..., ἐν «Θ. Η. Ε», τόμ. 7 (1965), στλ. 336.

12α. Περιγραφικὰ στοιχεῖα τοῦ Καταλόγου τῶν Ἀρχιμ. Ἀντωνίου-Ἱερμ. Νικάνδρου, παραθέτομεν κατωτέρω:

— Χαρτῶς Κώδιξ, 381 × 258, φύλλα 155 (ἢ σελίδες γεγραμμέναι 15-277), ἔτους 1870. Ἄνευ ἀριθμοῦ. Στάχως ἐκ χαρτονίου καὶ ὑφάσματος, εἰς τὴν ράχην ἐφθαρμένη. Περιέχει καταλογογραφικὴν περιγραφὴν τῶν Ἑλληνικῶν Σιναΐτικῶν Κωδίκων ἀπὸ 1 ἕως 1310, τοὺς ὁποίους κατατάσσει εἰς 21 τμήματα, ἀνάλογως τοῦ περιεχομένου των.

Ἐν φύλλῳ 15, ὁ τίτλος: «ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ / τῶν Ἑλληνικῶν / Χειρογράφων / τῆς / ἐν τῷ ΣΙΝΑ ὄρει / Βιβλιοθήκης».

Ἐν φύλλῳ 17, ὁ πίναξ τῶν περιεχομένων:

«Ἀνακεφαλαίωσις τῶν ἐν τῷ ΚΑΤ/ΛΟΓΩ εὐρισκομένων».

Α'. Παλαιὰ Γραφή	Κώδ.	1- 147	Σελ.	19- 46
Β'. Ἡ Νέα Διαθήκη	Κωδ.	148- 301	Σελ.	47- 86
Γ'. Ἑρμηνευτικά Ἀγ. Γραφῆς	Κώδ.	302- 318	Σελ.	87- 93
Δ'. Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας	Κωδ.	319- 395	Σελ.	94-123
Ε'. Ἀσκητικά	Κώδ.	396- 490	Σελ.	124-146
ΣΤ'. Βίοι Ἀγίων	Κώδ.	491- 549	Σελ.	147-173
Ζ'. Μηναῖα	Κώδ.	550- 640	Σελ.	174-185
Η'. Ἀνθολόγια	Κώδ.	641- 732	Σελ.	186-196
Θ'. Τριῶδια καὶ Πεντηκοστήρια	Κώδ.	733- 775	Σελ.	197-202
Ι'. Παρακλητικά—Ὀκτώηχοι	Κώδ.	776- 838	Σελ.	203-210
(ΙΑ'.) Κ'. Θεοτοκάρια	Κώδ.	839- 862	Σελ.	211-214
(ΙΒ'.) ΚΑ'. Ὀρολόγια—Κονδακάρια, κ.λπ.	Κώδ.	863- 955	Σελ.	215-224
(ΙΓ'.) ΚΒ'. Εὐχολόγια	Κώδ.	956-1011	Σελ.	225-232
(ΙΔ'.) ΚΓ'. Λειτουργία	Κώδ.	1012-1093	Σελ.	233-240
(ΙΕ'.) ΚΔ'. Τυπικά	Κώδ.	1094-1110	Σελ.	241-244
(ΙΣΤ'.) ΚΕ'. Νομικά	Κώδ.	1111-1138	Σελ.	245-252
(ΙΖ'.) ΚΣΤ'. Θεολογικά	Κώδ.	1139-1152	Σελ.	253-256
(ΙΗ'.) ΚΖ'. Κυριακοδρόμια	Κώδ.	1153-1182	Σελ.	257-263
(ΙΘ'.) ΚΗ'. Ἱστορικά	Κώδ.	1183-1193	Σελ.	264-268
(Κ'.) ΚΘ'. Σύμμεικτα	Κώδ.	1194-1213	Σελ.	269-272
(ΚΑ'.) Λ'. Ψαλτικά	Κώδ.	1214-1310	Σελ.	273-277

εἰς τὴν Μονὴν, Ὁρθόδοξος διδάσκαλος ἐκ Παλαιστίνης, Θεόδωρος Σαρρούφ¹³, συντάξε παρόμοιον κατάλογον, ἀραβιστί, διὰ τοὺς Ἀραβικοὺς Συναϊτικοὺς Κώδικας, ὁ ὁποῖος μετεφέρθη ἐκ τοῦ Συναϊτικοῦ Μετοχίου Κατρου, τῆ ἀδείᾳ τοῦ νῦν Ἀρχιεπισκόπου Σινᾶ κυρίου Δαμιανοῦ, εἰς τὴν Συναϊτικὴν Βιβλιοθήκην, ὅπου εὐρίσκεται σήμερον ἐν χρήσει¹⁴.

Τὸν κατάλογον τῶν Ἀντωνίνου-Νικάνδρου, ἀντέγραψε τὸν Αὐγούστον τοῦ 1833 ὁ τότε Ἱεροδιάκονος Πορφύριος Σιναΐτης¹⁵ καὶ μετέπειτα Ἀρχιεπίσκοπος Σινᾶ Πορφύριος Β', ὑπὸ τὸν τίτλον:

«Κατάλογος τῶν Ἑλληνικῶν Χειρογράφων τῆς ἐν τῷ Ὁρει Σινᾶ βιβλιοθήκης.

Ἀντιγραφεῖς ἐκ τοῦ πρώτου καταλόγου τοῦ ὑπὸ τοῦ Ἀρχιμ. Ἀντωνίνου, Ρώσου,

γενομένου καὶ ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τοῦ Σινᾶ ἀποκειμένου,

ὑπὸ Πορφυρίου Ἱεροδιακόνου Σιναΐτου.

Μηνὶ Αὐγούστῳ 1883».

13. «... Τῶν Ἀραβικῶν (Κατάλογος) ὑπὸ Σαρρούφ ἴσως εἶναι τελειότερος, ἀλλὰ εἶνε χειρόγραφος, ἀγορασθεὶς ὑπὸ τῆς Μονῆς παρὰ τοῦ πονήσαντος ἀντὶ 30 εικοσοφράγκων...» (Πορφύριου Β', Ἀρχιεπισκόπου Σινᾶ, Συναϊτικὸς Συνέκδημος..., σελ. 87-88.

14. Παραθέτομεν ἐν συνεχείᾳ περιγραφικὰ στοιχεῖα τοῦ καταλόγου τῶν Ἀραβικῶν Συναϊτικῶν Κωδίκων τοῦ Θεοδώρου Σαρρούφ. — Χαρτώος κώδικ, 228×210, φύλλα 213, ἔτους 1870. Ἄνευ ἀριθμοῦ. Στάχως ἀρίστη, πλήρης καὶ ἐκ δέρματος χρώματος καφέ καὶ σκληροῦ χαρτονίου. Ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν πλευρῶν τῶν πινακίδων διακρίνονται ἐγκαιστοὶ ραβδώσεις καὶ διακοσμῆσεις. Περιέχει περιγραφικὴν καταγραφὴν 456 Ἀραβικῶν Συναϊτικῶν Κωδίκων. Ἐν φύλλῳ 1β: «Περιγραφικὸς κατάλογος / τῶν ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τοῦ ὄρους Σινᾶ ἀραβικῶν / Χειρογράφων / καταταχθεὶς ὑπὸ τοῦ διδασκάλου Θεοδώρου Σαρρούφ / ὅτε ἐπεσκέφθη τὴν ἱερὰν Μονὴν τοῦ εἰρημένου ὄρους μετὰ / τοῦ Ρωσοῦ ἀρχιμανδρίτου Ἀντωνίου(*) τὸ 1870, διατρίψας / ἐν αὐτῇ 48 ἡμέρας / καὶ συνεργασθεὶς μετὰ τοῦ εἰρημένου ἀρχιμανδρίτου εἰς / τὴν ἐξέτασιν τῶν ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τῆς εἰρημένης / μονῆς Ἑλληνικῶν Χειρογράφων / καὶ κατὰ-τάξιν περιγραφικοῦ αὐτῶν Ἑλληνικοῦ καταλόγου». Ἀπὸ φύλλ. 1 ἕως φύλλ. 212=περιγραφικὴ καταγραφὴ τῶν 456 Ἀραβικῶν Σ. Κωδίκων. Ἐν φύλλῳ 213: Πίναξ περιεχομένων (ἀραβιστί).

Σημείωσις ἐπὶ τῆς ἐξωτερικῆς πλευρᾶς τῆς α'. πινακίδος:

ΠΕΡΙΓΡΑΦΙΚΟΣ / ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ / ΤΩΝ ΕΝ ΤΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΟΥ
ΟΡΟΥΣ ΣΙΝΑ / ΑΡΑΒΙΚΩΝ ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΩΝ ΕΡΑΝΙΣΘΕΙΣ ΥΠΟ / ΘΕΟ-
ΔΩΡΟΥ ΣΑΡΡΟΥΦ ΤΩ 1870 ΑΦΙΕΡΘΕΙΣ / ΔΕ ΤΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΥΠΟ
ΤΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ / ΣΙΝΑ ΠΟΡΦΥΡΙΟΥ ΤΟΥ Β'. 1912».

15. «... ἐν Ραιθῷ παρέμεινα ὄλον τὸν Ἰούλιον καὶ περὶ τὰς ἀρχὰς Αὐγούστου (1883) ἀνέβην εἰς τὴν Μονὴν. Ἐκεῖ παρέμεινα μέχρι τοῦ Σταύρου μελετῶν καὶ ἀντιγράφων τὸν κατάλογον τῆς βιβλιοθήκης τὸν ὑπὸ τοῦ Ἀρχιμανδρίτου Ἀντωνίνου τοῦ Ρώσου κατὰ τὸ 1870 συνταχθέντα...» (Βλ. Πορφύριου Β', Ἀρχιεπισκόπου Σινᾶ, Ἀπομνημονεύματα, ἐν «ΠΑΝΗΓΥΡΙΚΟΣ ΤΟΜΟΣ...», σελ. 419).

(*) Κατ' ἄλλους «Ἀντωνίνου».

Εἰς τὸ ἐν λόγῳ ἀντίγραφον τοῦ χειρογράφου καταλόγου τῶν: Ἄρχιμ. Ἄντωνίνου καὶ Ἱερ. Νικάνδρου, ὁ Ἱεροδιάκονος Πορφύριος παρέλειψε τὰ κεφάλαια: Η, Θ, Ι, Κ-Υ καὶ Ω. Καὶ αὐτὸς ὁ κατάλογος εὑρίσκεται ἐν χρήσει εἰς τὴν Σιναΐτικὴν Βιβλιοθήκην¹⁶.

Τὸν πρῶτον ἔντυπον κατάλογον τῶν Ἑλληνικῶν Σιναΐτικῶν Κωδίκων, τὸν ὁποῖον εἶδε ὁ ἐπιστημονικὸς κόσμος, ἦτο ὁ τοῦ Β. Γκαρντάουζεν (V. Gardthausen)¹⁷, ὑπὸ τὸν τίτλον:

CATALOGUS

CODICUM GRAECORUM SINAITICORUM

Scriptis V. GARDTHAUSEN Lipsiensis

OXONII, E TYPOGRAPHICO CLARENDONIAN MDCCCLXXXVI

[(1886)]

Ὁ Β. Γκαρντάουζεν, περιγράφει λατινιστὶ 1223 Ἑλληνικοὺς Σιναΐτικούς Κώδικας, στηριχθεὶς ἐν πολλοῖς εἰς καταλογογραφικὰς σημειώσεις τοῦ τότε βιβλιοφύλακος τῆς Σιναΐτικῆς Βιβλιοθήκης Ἱερομονάχου Νικάνδρου, μετὰ τοῦ ὁποῖου, ὡς προανεφέρθη, εἶχε συνεργασθῆ καὶ ὁ Ρῶσος Ἄρχιμ. Ἄντωνῖνος Καπούστιν.

Ὁ κατάλογος τοῦ Β. Γκαρντάουζεν θεωρεῖται ἑλλιπὴς καὶ ἀτελής, ἀφ' ἑνὸς μὲν, διότι περιέχει περίπου τὸ ἡμισυ τῶν Ἑλληνικῶν Σιναΐτικῶν Κωδίκων, ἀφ' ἑτέρου δέ, εἰς τὴν περιγραφὴν ἑνὸς ἐκάστου τῶν Κωδίκων δίδει ἐλάχιστα στοιχεῖα. Ἐν τούτοις, ὁ ἐν λόγῳ πρῶτος ἔντυπος κατάλογος παραμένει, ἕως σήμερον, διὰ τοὺς πρῶτους 1223 Ε.Σ. Κώδικας, σπουδαῖον βοήθημα.

Τὸ ἔτος 1890, ὁ Ἄγγλος Rendel Harris¹⁸ ἐδημοσίευσεν μίαν εἰδικὴν ἐργασίαν μετὰ βάσιν τὰ Σιναΐτικὰ χειρόγραφα, ὑπὸ τὸν τίτλον:

16. Περιγραφικὰ στοιχεῖα τοῦ χειρογράφου-ἀντιγράφου-Καταλόγου τοῦ Πορφύριου Β', Ἀρχιεπισκόπου Σινᾶ: — Χαρτῶς κώδιξ, 276×216, φύλλ. α+267, τοῦ 1883. Ἄνευ ἀριθμοῦ. Στάχως ἐξ ὑφάσματος, χρώματος πρασίνου, μετὰ χαρτονίου, εἰς καλὴν κατάστασιν. Ἄρχ. φύλλ. 1: «Κατάλογος τῶν ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ / τῆς Ἱερᾶς καὶ σεβασμίας Μονῆς τοῦ / Θεοβαδίστου ὄρους Σινᾶ Ἑλληνικῶν χειρογράφων...». Τελευτ. φύλλ. 266: «Πίναξ τῶν περιεχομένων...».

17. V. Beneševič, Monumenta... Fasciculus I..., σελ. XLII, ἀριθ. 548. Ὁ V. Gardthausen πρὸ τῆς ἐκδόσεως τοῦ Καταλόγου του ἀπέστειλε μίαν ἐπιστολὴν μετὰ ἡμερομηνίαν 26.2.1883 ἀπὸ τὴν Λειψίαν πρὸς τὸν τότε Ἀρχιεπίσκοπον Σινᾶ Καλλίστρατον (1867-1885), διὰ τῆς ὁποίας παρεκάλει νὰ τοῦ ἀποσταλῆ ὁ χειρόγραφος Κατάλογος τῆς Μονῆς διὰ νὰ ἐλέγξῃ τὴν ἐργασίαν του, δηλαδὴ τὸν κατάλογον τῶν Ἑλληνικῶν χειρογράφων τοῦ Σινᾶ, τὸν ὁποῖον ἐκυκλοφόρησε τὸ ἔτος 1886. Εἰς αὐτὴν τὴν ἐπιστολὴν του ἀναφέρει καὶ τὸν Ἱερομόναχον Νικάνδρον. (Ἄντίγραφον τῆς ἐπιστολῆς βλ. εἰς «ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ» τῆς παρούσης).

18. Ὁ Rendel Harris ἠσχολήθη, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, καὶ μετὰ τὴν σύνταξιν συντόμου καταλόγου μικρῶν τεμαχίων —«σπαραγμάτων»— Ἑλληνικῶν κυρίως χειρογράφων,

BIBLICAL FRAGMENTS FROM MOUNT SINAI
 EDITED BY J. RENDEL HARRIS
 LONDON
 C. J. CLAY AND SONS,
 CAMBRIDGE UNIVERSITY PRESS WAREHOUSE.
 1890^{18α}.

Κατὰ τὴν δεκαετίαν 1890-1900 εἰργάσθησαν εἰς τὸ Σινᾶ αἱ ἐξ Ἀγγλίας ἀδελφαί: Μαργαρίτα Γκίμπσον (Margaret Gibson) καὶ Ἀγνή Σμιθ-Λιούις (Agnes Smith-Lewis). Ἡ πρώτη, ἡ Μ. Γκίμπσον¹⁹, ἡσχολήθη μὲ τὰ Ἀραβικὰ χειρόγραφα τοῦ Σινᾶ, κατάλογον τῶν ὁποίων συνέταξε καὶ ἐξέδωσε τύποις, ὑπὸ τὸν τίτλον:

CATALOGUE OF THE ARABIC MSS.
 IN THE CONVENT OF S. CATHERINE ON MOUNT SINAI
 COMPILED BY MARGARET DUNLOP GIBSON
 LONDON: C. J. CLAY AND SONS, CAMBRIDGE UNIVERSITY
 PRESS WAREHOUSE AVE MARIA LANE 1894
 STUDIA SINAITICA No III.

Ὁ κατάλογος αὐτὸς διεσώθη εἰς τὴν Σιναϊτικὴν Βιβλιοθήκην καὶ εἰς τὴν χειρόγραφον μορφήν του²⁰. Εἰς αὐτὸν περιγράφονται 628 Α. Σ. Κώδικες, ἀλλὰ ἡ περιγραφή δὲν εἶναι πάντοτε πλήρης. Εἰς τὸ τέλος παραθέτει ἀλφαβητικὸν πίνακα ὀνομάτων. Ὁ κατάλογος ἐγράφη καὶ ἐξεδόθη εἰς τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν μὲ ἐπεξηγήσεις εἰς τὴν ἀραβικὴν.

Ἡ δευτέρα, ἡ Ἀγνή Σμιθ-Λιούις²¹, ἡσχολήθη μὲ τὰ Συριακὰ χειρό-

μὲ τὴν συνεργασίαν τῆς Α. Smith-Lewis, ὅπως φαίνεται ἀπὸ εὐρεθέντα κατάλογον χειρογράφων τοῦ Σινᾶ, συνταχθέντα ὑπὸ ἀνωνύμου. (βλ. Ἀντίγραφον εἰς τὸ «ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ» τῆς παρούσης).

18α. V. B e n e š e v i č, Monumenta... Fasciculus I..., pp. XLIV, ἀριθ. 574, 589, 590.

19. V. B e n e š e v i č, Monumenta... Fasciculus I..., pp. XLV, ἀριθ. 586, 588, 589.

20. Περιγραφὴν τοῦ χειρογράφου καταλόγου τῶν Ἀραβικῶν Σιναϊτικῶν Κωδίκων παραθέτομεν ἐν συνεχείᾳ: — Χαρτώως Κώδιξ, 240×194, φύλλ. 66, τοῦ 1894. Ἄνευ Ἀριθμοῦ. Στάχως πλήρης καὶ καλὴ, ἐκ χαρτονίου μόνον. Περιέχει περιγραφικὴν καταγραφὴν τῶν ἐν Σινᾶ Ἀραβικῶν χειρογράφων καὶ ἐντύπων, ἦτοι ἀπὸ φύλλ. 1 ἕως φύλλ. 64 περιγράφονται τὰ Ἀραβικὰ χειρόγραφα 1-628, καὶ ἀπὸ φύλλ. 65 ἕως 66 περιγράφονται τὰ Ἀραβικὰ ἔντυπα μὲ α/α, 629-670. Ἐπισημαίνεται, ὅτι ἡ Μ. Gibson συνέταξε τὸν κατάλογόν της εἰς τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν μὲ μερικὰς ἐπεξηγήσεις εἰς τὴν Ἀραβικὴν.

21. βλ. εἰς V. B e n e š e v i č, Monumenta... Fasciculus I..., pp. XLV, ἀριθ. 586, 588, 589.

γραφα τοῦ Σινᾶ, τῶν ὁποίων συνέταξε κατάλογον. Τοῦτον τὸν κατάλογον ἐξέδωσε τύποις εἰς τὴν ἑλληνικὴν καὶ ἀγγλικὴν γλῶσσαν, ὑπὸ τὸν τίτλον:

CATALOGUE OF THE SYRIAC MSS.
IN THE CONVENT OF S. CATHERINE ON MOUNT SINAI
COMPILED BY AGNES SMITH LEWIS
LONDON: CLAY AND SONS, CAMBRIDGE UNIVERSITY
PRESS WAREHOUSE, AVE MARIA LANE 1894 STUDIA
SINAITICA No I.

Περιέχει τὴν περιγραφὴν 276 Συριακῶν Σιναϊτικῶν Κωδίκων τῆς Κλασσικῆς συριακῆς γραφῆς, ὡς ἐπίσης καὶ 55 Κώδικας μετὰ συριακὴν γραφὴν τῆς Παλαιστίνης. Καὶ αὐτοῦ τοῦ καταλόγου τὸ χειρόγραφον²² εὑρίσκεται σήμερον εἰς τὴν Σιναϊτικὴν Βιβλιοθήκην. Ἡ A. S. LEWIS ἠσχολήθη, ἐπίσης, καὶ μετὰ τὰ παλιμψηστα Σιναϊτικά χειρόγραφα²³, ἐκ τῶν ὁποίων ἐξέδωσε τύποις τὸν ὑπ' ἀριθμὸν 30 Σρ. Σ. Κώδικα τοῦ 5ου αἰῶνος²⁴.

Ἐκ τῆς ἐτίας 1908 ἤρχισεν ἡ συνεργασία τοῦ Ρώσου καθηγητοῦ Βλ. Μπενέσεβιτς (V. BENESHEVITCH)²⁵ μετὰ τὴν Ἱερὰν Μονὴν Σινᾶ. Καὶ κατ'

22. Περιγραφικὰ στοιχεῖα τοῦ χειρογράφου καταλόγου τῆς A. S. Lewis τῶν Συριακῶν Σιναϊτικῶν Κωδίκων: — Χαρτώος κώδιξ, 241×194, φύλλα (γεγραμμένα), 29, ἔτος 1894. Ἐνευ ἀριθμοῦ. — Χαρτόδετος, ἀπλοῦς, τοῦ ἐμπορίου. — Περιέχει περιγραφικὴν καταγραφὴν εἰς τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν, ὄλων τῶν Σ. Σ. Κωδίκων. φύλλ. 1=«Κατάλογος τῶν / συριακῶν χειρογράφων / ἐν τῇ Μονῇ τῆς Ἁγίας Αἰκατερίνης / Ὀρος Σινᾶ:» (Σ. Σ. Κώδικες 1-275). Φύλλ. 21=«Συριακὸς τῆς Παλαιστίνης» (Σ. Σ. Κ. 1-2). Φύλλ. 22= «Ἀποσπάσματα / τὰ πλείστα Ἑλληνικά» (τεμάχια 1-53).

23. Μερικοὶ «καρποὶ» αὐτῆς τῆς ἐργασίας τῆς, εἶναι:

α. A g n e s S m i t h L e w i s, Some pages of the four Gospels retranscribed from the Sinaitic Palimpsest..., London 1896.

β. A g n e s S m i t h L e w i s, Light on the four Gospels from the Sinai Palimpsest, London 1913.

γ. Εἰς τὸν ὑπ' ἀριθμ. 1922 E. Σ. Κώδικα, παλιμψηστον, ἐπέφερον ἀνεπανορθώτους βλάβας. Διότι, εἰς τὴν προσπάθειάν τῆς νὰ ἀναγνώσῃ τὸ κάτω —πρῶτον— κείμενον, τὸ καὶ παλαιότερον —μετὰ ἀποσπάσματα ἀπὸ τὴν «Κλίμακα» τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Σιναϊτου— τοῦ 8ου-9ου αἰῶνος, κατέστρεψε διὰ εἰδικοῦ ὕγρου καὶ ἐξηφάνισε τελείως ἀπὸ μερικὰ φύλλα τὸ ἄνω —τὸ δεύτερον— τὸ καὶ νεώτερον, μετὰ «Πατερικάς διηγήσεις» εἰς Ἀραβικὴν γλῶσσαν τοῦ 13ου αἰῶνος.

24. Πανομοίωτος ἐκδοσις τοῦ Συριακοῦ Σιναϊτικοῦ Κώδικος ἐγένετο ὑπὸ τοῦ A r t h u r H j e l t, Syrus Sinaiticus, Helsingfors 1930.

25. «Ὅλοι ὅσοι ἔχουν γράψαι περὶ τοῦ V. Beneševič tonίζουσι, ὅτι ἐφθασεν εἰς τὴν Ἱερὰν Μονὴν τοῦ Σινᾶ τὸ ἔτος 1907 (βλ. Γ ρ η γ. Π α π α μ ι χ α ή λ, Κριτικὴ..., σελ. 159). Εἰς τὸν ἀρχαιολογικὸν Σιναϊτικὸν Κώδικα 2328A, ὁ ὁποῖος περιέχει ἀντίγραφα ἐπιστολῶν τῆς ἐν τῇ Ἱερᾷ Μονῇ Ἱερᾶς Συνάξεως, ὑπάρχουσι εἰδήσεις, αἱ ὁποῖαι ἀνατρέπουσι ὅλα, ὅσα ἕως τῶρα ἦσαν γνωστὰ περὶ τῆς εἰς Σινᾶ ἀφίξεως καὶ ἐργασίας τοῦ V. Beneševič:»

α. Εἰς τὴν σελ. 130 ὑπάρχει ἀντίγραφον τῆς ὑπ' ἀριθμ. 55 ἐπιστολῆς τῆς Ἱ. Συνά-

ἀρχὰς μὲν ἐπεσκέφθη τὸ ἐν Τζουβανιά Κατρου Σιναϊτικὸν Μετόχιον, ὅπου

ξεως τοῦ Σινᾶ πρὸς τὸν ἐν Κατρω εὐρισκόμενον ἀρχιεπίσκοπον Σινᾶ Πορφύριον Β' μὲ ἡμερομηνίαν, «Ἰουλίου 10, 1908», ὅπου γράφονται καὶ τὰ ἐξῆς: «...Ἐλάβομεν καὶ παρὰ τοῦ αἰσίας ἀφιχθέντος καθηγητοῦ / κ. Βλαδιμήρου Μπενεσέβιτς καὶ τὴν ἀπὸ 19 παρελθόντος (Ἰουνίου) συστατή/ριον τῆς ὑμετέρας Σεβασμιότητος καὶ πρὸς αὐτὸν θὰ παράσχωμεν πᾶσαν / περιποίησιν καὶ εὐκολίαν πρὸς ἀποπεράτωσιν τῶν ἐν τῇ βιβλιοθή/κῃ μελετῶν του...».

β. Εἰς τὰς σελ. 145-146 ὑπάρχει τὸ ἀντίγραφον τῆς ὑπ' ἀριθμ. 69 ἐπιστολῆς τῆς Ἱ. Συνάξεως πρὸς τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἀκαδημίας τῆς Πετρούπολεως, τὸ ὁποῖον καὶ παραθέτομεν αὐτούσιον:

«Αὐγούστου 24, 1908. Εἰς Πετρούπολιν / Πρὸς τὸ σεβαστὸν Συμβούλιον τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἀκαδημίας / τῆς Πετρούπολεως ἀπονέμομεν τὸν ἐν Χῶ ἀδελφικὸν ἀσπασμόν. /

Διὰ τῆς παρουσίας ἡμῶν δῆλον ποιούσα ἡ ἐν / Σιναίῳ τῷ ὄρει Ἱερά τῶν Πατέρων Σύναξις ὅτι ὁ ἐπιφέρων ταύ-/την Ἑλλόγιμος κ. Βλαδιμηρος Μπενεσέβιτς καθηγητῆς τῆς / ἐν Πετρούπολει Ἐκκλησιαστικῆς Ἀκαδημίας & τοῦ Πανεπιστημίου, ἀφικόμενος ἐνταῦθα πρὸ δύο μηνῶν σκοπὸν ἔχων τοιοῦτον ἀγα-/θὸν ἵνα μελετήσῃ τὰ ἐν τῇ ἡμετέρᾳ Βιβλιοθήκῃ διάφορα Χει-/ρόγραφα, & μόλις ἀρχίσας τὸ ἔργον του αἰφνης ἐν μιᾷ τῶν / ἡμερῶν παραπατήσας ἔπεσε χαμαὶ & ἐκτύπησεν εἰς τὸ δεξιὸν / μέρος τῆς μέσης του τῶσον λέγομεν σοβαρά, ὥστε ἐπὶ 15 / ἡμέρας εὐρίσκετο κλινήρης μὴ δυνάμενος ἔχει μόνον νὰ / ἐργασθῇ ἄλλ' οὔτε & νὰ κινηθῇ ποσῶς· ἀφοῦ δὲ παρῆλθον / αὐταὶ αἱ ἡμέραι μὲ διάφορα πρακτικὰ φάρμακα τῶν / Πατέρων ἀνέλαβεν & ἤρχισεν τὸ ἔργον του, μέχρις ἀποπεράτωσε-/ως μεθ' ἧς ἀπέρχεται ἤδη σήμερον ἐντεῦθεν ἐν αἰσiais / ὥραις εἰς τὸν πρὸς δυ ὄρον μὲ τὰς πλέον ὡς νομίζομεν ἀρί-/στας ἐντυπώσεις. Εἰς βεβαίωσιν δὲ τῶν ἀνωτέρω ὑποφαινόμε-/θα & διατελοῦμεν μεθ' ὑπολήψεως & σεβασμοῦ. /

Ἡ Ἱερά τῶν Πατέρων Σύναξις».

γ. Ἐπίσης εἰς τὴν σελίδα 147 τοῦ ἰδίου κώδικος, ὑπάρχει ἀντίγραφον τῆς ὑπ' ἀριθμ. 71 ἐπιστολῆς τῆς Ἱ. Συνάξεως πρὸς τὸν ἐν Σουεζ ἀντιπρόσωπον τῆς Ἱ. Μονῆς Σινᾶ. «Αὐγούστου 24, 1908 / Εἰς Σουεζ / Τῷ Ἱερομονάχῳ Θεοκλήτῳ / Συστατήριος δι' ἧς συνιστῶμεν εἰς αὐτὸν τὸν Ρῶσον / καθηγητὴν κ. Βλαδιμηρον Μπενεσέβιτς διατρίψαντα / ἐν τῇ Ἱερᾷ Μονῇ ἐπὶ δύο μῆνας χάριν μελέτης τῶν ἐν / τῇ ἡμετέρᾳ Βιβλιοθήκῃ χειρογράφων, & ἀποπεράτωσαν-/τα τὴν ἐργασίαν του ἀναχωρεῖ σήμερον ἐντεῦθεν κα-/τερχόμενος εἰς Σουεζ, ὅπως τὸν δεχθῇ φιλοφρόνως & / τοῦ παραχωρήσῃ κατάλληλον δωμάτιον ἐν τῇ αὐτόσε Μο-/ναστηριακῇ ἡμῶν οἰκίᾳ καὶ παρέξῃ αὐτῷ πᾶσαν / εὐκολίαν,... κ.λπ..

Ἡ Ἱερά τῶν Πατέρων Σύναξις».

Ἐξ ὅλων αὐτῶν καθίσταται σαφές πλέον ὅτι ὁ V. Benešević ἦλθεν εἰς τὸ Ὄρος Σινᾶ τὸν Ἰούνιον τοῦ 1908 καὶ ἔφυγε τὸν Αὐγούστον τοῦ ἰδίου ἔτους. Εἰς ἕνα δὲ πρόχειρον «κατάλογον», ὁ ὁποῖος περιέχει ὅσα βιβλία ἐλάμβανεν ἐκ τῆς Βιβλιοθήκης διὰ μελέτην, σημειοῦνται καὶ τὰ ἐξῆς:

«Σημείωσις τῶν καθ' ἑκάστην ἐκ τῆς βιβλιοθήκης / τῆς Ἱερᾶς ἡμῶν Μονῆς λαμβανομένων χειρογράφων / βιβλίων ὑπὸ τοῦ κ. Β. Μπενεσέβιτς». / «Ἰουλίου 28. 1. Ψαλτήριον ἐκ χάρτου χειρόγραφον 195 φύλλων, ἀριθμὸς 11... Αὐγούστου 23. 1. — Λόγοι διάφοροι ἐκ χάρτου φύλλων 93, ἀριθμὸς 483». / «Ἦρχισε λοιπὸν νὰ ἐργάζεται τὴν 28ην Ἰουνίου τοῦ 1908 καὶ ἐτελείωσε τὴν 23ην Αὐγούστου, ὁπότε τὴν 24ην τοῦ ἰδίου μηνὸς ἀνεχώρησε μὲ προορισμὸν τὸ Σουεζ, ὅπως μαρτυρεῖ καὶ ἡ ἄνωθεν συστατήριος ἐπιστολὴ τῆς Ἱ. Συνάξεως πρὸς τὸν ἐν Σουεζ Οἰκονόμον τοῦ ἐκεῖ Σιναϊτικοῦ Μετοχίου, Ἱερομόναχον Θεόκλητον Σιναίτην.

ἤλεγξε προγενεστέραν ἐργασίαν τοῦ Ἀρχιμ. Πορφυρίου Οὐσπένσκου ἐπὶ τῶν ἀποκειμένων χειρογράφων εἰς τὴν ἐκεῖ βιβλιοθήκην. Ἐπειτα μετέβη εἰς τὸ Σινᾶ, ὅπου εἰργάσθη εἰς τὴν Σιναϊτικὴν Βιβλιοθήκην, ἀσχοληθεὶς μὲ τὴν σύνταξιν καταλόγου τῶν Ἑλληνικῶν Σιναϊτικῶν Κωδίκων. Τὰς καταλογογραφικὰς ἐργασίας τοῦ Ἀρχιμ. Πορφυρίου Οὐσπένσκου ἐξέδωσε τύποις ὑπὸ τὸν τίτλον:

V. BENESEVIC

CATALOGUS CODICUM MANUSCRIPTORUM GRAECORUM QUI IN MONASTERIO SANCTAE CATHARINAE IN MONTE SINA ASSERVANTUR. TOMUS I.

Codices Manuscripti notabiliores bibliothecae monasterii Sinaitici ejusque metochii Cahirensis, ab archimandrita P o r p h y r i o (Uspenskiō) descripti.

S. PETERBURG 1911²⁶

(Φωτ. Ἀνατύπωσις: 1965, GEORG OLMS VERLAGSBUCHHANDLUNG, HILDESHEIM).

Μετὰ ἐξ ἔτη, ἤτοι τὸ 1917 ἐξετύπωσε νέον κατάλογον τῶν Ἑλληνικῶν Σιναϊτικῶν Κωδίκων 1224-2150, ὑπὸ τὸν τίτλον:

V. BENESEVIC

CATALOGUS CODICUM MANUSCRIPTORUM GRAECORUM

26. Εἰς τὸν 1ον τόμον τοῦ καταλόγου τοῦ V. Βενεσεβιτς ἔγραψε σπουδαίαν «κριτικὴν» ὁ Γρηγόριος Παπαμιχαήλ καὶ τὴν ἐδημοσίευσεν εἰς τὸ περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΣ ΦΑΡΟΣ», τόμ. 8ος (1911), σελ. 154-160, ἀπὸ ὅπου μεταφέρομεν καὶ τὰ ἐξῆς: Ὁ ἐν λόγῳ κατάλογος περιέχει «...περιγραφὴν τῶν Ἑλληνικῶν χειρογράφων τῆς Μονῆς τῆς Ἁγίας Αἰκατερίνης ἐν Σινᾶ. Ἀξιοσημεῖωτα χειρόγραφα ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τῆς Σιναϊτικῆς Μονῆς καὶ τῶ ἐν Δζουβανίᾳ (Καΐρου) Σιναϊτικῶ Μετοχίῳ, περιγραφέντος ὑπὸ τοῦ ἀρχιμανδρίτου Πορφυρίου Οὐσπένσκη... Ἐκδοσις τῆς Αὐτοκρατορικῆς Ἀκαδημίας τῶν Ἐπιστημῶν (Ρωσικῆς), γενομένη διὰ διαθήκης αὐτῇ καταλειφθέντων χρημάτων ὑπὸ τὴν ἐπιστάσιαν καὶ διὰ συμπληρώσεων Β. Ν. Μπενεσεβίτς. Πετροῦπολις 1911, σελίδες (I-XXV) + (1-663). Ὁ ὀγκώδης οὗτος τόμος διαιρεῖται εἰς 9 τμήματα, περιλαμβάνοντα καθ' ὅλην τὰ περιγραφόμενα Σιναϊτικὰ χειρόγραφα κατὰ τὴν ἐξῆς τάξιν: 1. — Ἁγία Γραφή, 2. — Λειτουργία, 3. — Διδαχαὶ καὶ Ὁμιλίας, 4. — Ἐκκλησιαστικὴ νομολογία, 5 — Πανθέκτα¹ καὶ Συλλογαί, 6. — Φιλοσοφία, 7. — Γεωγραφία, Τοπογραφία καὶ Ἱστορία, 8. — Φιλολογία — Λεξικά — Ρητορικὴ — Κλασσικά, 9. — Φυσιολογία. Ἀκολουθοῦν 5 «Παραρτήματα» καὶ ἐν συνεχείᾳ 5 «Πίνακες»: α) Πίναξ χειρογράφων καὶ χειρογράφων ἀποσπασμάτων σιναϊτικῆς προελεύσεως, εὐρισκομένων ἐν διαφόροις βιβλιοθήκαις, β) Πίναξ τῶν ἀντιγραφῶν, τῶν ἐν τῷ καταλόγῳ ἀναφερομένων χειρογράφων, γ) Πίναξ χρονολογημένων χειρογράφων, δ) Πίναξ εἰκόνων, καὶ ε) Πίναξ πάντων τῶν ἐν τῷ κειμένῳ μνημονευομένων χειρογράφων...».

QUI IN MONASTERIO SANCTAE CATHARINAE IN MONTE
SINA ASSERVANTUR

TOMUS III. I Codices numeris 1224-2150 signati
PETROGRAD 1917²⁷

(Φωτ. Ἀνατύπωσης: 1965, GEORG OLMS VERLAGSBUCH-
HANDLUNG, HILDESHEIM).

Ὁ τόμος αὐτὸς ἀποτελεῖται ἀπὸ iv+354 σελίδας, ἄνευ πινάκων, παραρτημάτων κ.λπ. Τοῦτο ὑπονοεῖ, ὅτι ὁ συγγραφεὺς ἐσχεδίαζε νὰ ἐκδώσῃ καὶ ἕτερον τόμον, μὲ τὰς ἀναγκαίας συμπληρώσεις. Δυστυχῶς δὲν τὸ ἐπραγματοποίησε.

Πάντως, αἱ καταλογογραφικαὶ ἐργασίαι τοῦ Β. Μπενεσέβιτς θεωροῦνται ἕως σήμερον σπουδαῖαι καὶ ἐβοήθησαν εἰς τὴν γνωριμίαν τῶν Συναϊτικῶν χειρογράφων παρὰ τῶν ἐνδιαφερομένων ἐπιστημόνων, παρὰ τὸ ὅτι εἰς τὴν ἀρίθμωσιν, κυρίως τοῦ Α' τόμου, ἀκολουθεῖ ἴδιον σύστημα, δηλαδὴ δὲν ἀκολουθεῖ τὴν ἀρίθμωσιν τῆς Συναϊτικῆς Βιβλιοθήκης, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ ὑπάρχουν δυσκολαὶ εἰς τὴν ἐκζήτησιν τῶν χειρογράφων.

Τὸ ἔτος 1924 ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Σινᾶ Π ο ρ φ ὺ ρ ι ο ς Β' (1904-1926)²⁸ ἀνέθεσεν εἰς τὸν Συναῖτην Ἀρχιμ. Ἀ ν δ ρ ὄ ν ι κ ο ν Βρυωνίδην²⁹, —ἀφιχθέντα ἐκ τῆς ὑπηρεσίας του εἰς τὰ Συναϊτικὰ Μετόχια τῆς Μόσχας καὶ τοῦ Κιέβου—, τὸ ἔργον τῆς καταγραφῆς ἀπάντων τῶν Ἑλληνικῶν Συναϊτικῶν Κωδίκων καὶ παλαιῶν ἐντύπων βιβλίων. Ἔργον τεράστιον, τὸ ὁποῖον ἔφερεν εἰς πέρας μετὰ τριετίαν. Αἱ καταγραφαὶ καὶ λοιπαὶ σημειώσεις του, αἱ ὁποῖαι εὐρέθησαν εἰς τὸ Ἀρχεῖον τοῦ Συναϊτικοῦ Μετοχίου Καίρου καὶ μετεφέρθησαν εἰς τὴν Συναϊτικὴν Βιβλιοθήκην εἶναι τόσον κακογραμμῆται, ὥστε εἶναι σχεδὸν ἀδύνατος ἡ ἀνάγνωσις των. Μερικὰ φύλλα ἐξ αὐτῶν εὐρέθησαν μεταγεγραμμῆται ἐπὶ τὸ καθαρώτερον καὶ τὰ ὁποῖα εὐρίσκονται ἐν χρῆσει. Ὁ Συναῖτης Ἀρχιμ. Ἀνδρόνικος Βρυωνίδης κατέγραψε σχεδὸν ὅλους τοὺς Ἑλληνικοὺς Συναϊτικοὺς Κώδικας. Αἱ σημειώσεις του, μὲ τὰς κωδικολογικὰς περιγραφὰς τῶν 1-1223 χειρογράφων ἔμειναν εἰς τὸ «πρόχειρον», ἀλλὰ κατὰ

27. Μὲ τὸν ἐν λόγῳ κατάλογον τοῦ V. Benešević κλείει ὁ κύκλος τῶν παλαιογραφικῶν του μελετῶν ἐπὶ τῶν περισσοτέρων Ἑλληνικῶν Συναϊτικῶν Κωδίκων. Εἰς τοὺς δύο τόμους περιγράφονται σχεδὸν 2150 κώδικες. Οἱ δύο τόμοι τοῦ καταλόγου τῶν Ἑλληνικῶν Συναϊτικῶν χειρογράφων τοῦ Β. Βενεσέβιτς ἀνατυπώθησαν τὸ ἔτος 1965 ἀπὸ τὸν ἐκδοτικὸν οἶκον «Georg Olms Verlagbuchhandlung/Hildesheim».

28. «Σ. Η.» Γ', 1979, σελ. 70.

29. Δ η μ. Σ φ ή κ α, Ὁ Ἀρχιμανδρίτης Ἀνδρόνικος Βρυωνίδης, ὑποψήφιος διὰ τὸν Μητροπολιτικὸν θρόνον Κιτίου, Κάϊρον 1947. Καί: Ἀρχιμ. Λ ε ο ν τ ί ο υ Λ α μ π ρ ι α - ν ἰ δ η, Ὁ Ἀρχιμανδρίτης Ἀνδρόνικος Βρυωνίδης (†1951), μίᾶ ἀξέχαστη προσωπικότης τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου, Ἐφημ. «Ἡ ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ», Λευκωσία 1984 (28 & 29 Φεβρ.).

«τετράδια» καταχωρημένα, ἂν καὶ λίαν δυσανάγνωστοι. Αἱ κωδικολογικαὶ περιγραφαὶ τῶν 1224-2250, ἂν καὶ εὐρίσκωνται εἰς τὸ «πρόχειρον», ἐν τούτοις εἶναι ἀναγνώσιμοι, διὸ καὶ χρησιμοποιοῦνται σήμερον εἰς τὴν Σιναϊτικὴν Βιβλιοθήκην. Τοιουτοτρόπως, αἱ καταλογογραφικαὶ σημειώσεις τοῦ Ἄρχιμ. Ἀνδρονίκου Βρυωνίδη διὰ τοὺς Ε. Σ. Κώδικας 1224-2250 συμπληρῶνουν τὸν χειρόγραφον κατάλογον τῶν Ἀντωνίνου-Νικάνδρου. Ἀπὸ πλευρᾶς, λοιπόν, χειρογράφου παραδόσεως εὐρίσκονται καταλογογραφημένοι οἱ 1-2250 Ἑλληνικοὶ Σιναϊτικοὶ Κώδικες³⁰. Ὑπολείπονται ἄλλοι 100 Ε. Σ. Κ., τοὺς ὁποίους ἤδη ἔχομεν καταλογογραφῆσει, συγχρόνως δὲ ἔχομεν ἀποκαταστήσει ἀλλαγὰς καὶ μετακινήσεις κωδίκων, αἱ ὁποῖαι εἶχον γίνεαι ὑπὸ προγενεστέρων Σκευοφυλάκων καὶ Βιβλιοφυλάκων³¹.

30. Χειρόγραφοι κατάλογοι, ἀποκείμενοι εἰς τὴν Σιναϊτικὴν Βιβλιοθήκην καὶ εὐρίσκόμενοι εἰς χρῆσιν σήμερον, διὰ τοὺς Ἑλληνικοὺς Σιναϊτικούς Κώδικας, εἶναι:

α) Τόμος Α'. — Συνετάχθη ὑπὸ τοῦ Ρώσου Ἀρχιμανδρίτου Ἀντωνίνου Καπούστιν μετὰ τὴν συνεργασίαν τοῦ τότε Βιβλιοφύλακος Ἱερομονάχου Νικάνδρου Σιναΐτου, τὸ ἔτος 1870. Περιλαμβάνει τοὺς ὑπ' ἀριθμ. 1-1310 Ε.Σ.Κ.

β) Τόμος Β'. — Συνετάχθη τὸ ἔτος 1924 ἀπὸ τὸν Σιναΐτην Ἀρχιμανδρίτην Ἀνδρονίκον Βρυωνίδην — γραμματέα τοῦ Σιναϊτικοῦ Μετοχίου Καΐρου καὶ καθηγητὴν τῆς Ἀμπετείου Σχολῆς Καΐρου. Περιλαμβάνει τοὺς ὑπ' ἀριθμ. 1224 ἕως 1700 Ε.Σ.Κ.

γ) Τόμος Γ'. — Συνετάχθη ἐπίσης ὑπὸ τοῦ Ἀρχιμανδρίτου Ἀνδρονίκου Βρυωνίδου τὸ ἔτος 1924. Περιλαμβάνει τοὺς ὑπ' ἀριθμ. 1701 ἕως 2250 Ε.Σ.Κ., εὐρισκομένους ἀκόμη εἰς πρόχειρα τετράδια καὶ σημειώματα, ἐν πολλοῖς μὴ ἀναγνώσιμα. Γενικῶς αἱ καταλογογραφικαὶ ἐργασίαι τοῦ Ἀρχιμανδρίτου Ἀνδρονίκου Βρυωνίδου δίδουν πολυτίμους πληροφορίας εἰς τὸν ἐρευνητὴν, ἀλλ' ἀφ' ἐνὸς μὲν εὐρίσκονται ἀκόμη εἰς πρόχειρα σημειώματα καὶ τετράδια, καὶ ἀφ' ἑτέρου ὁ ἄσχημος γραφικὸς χαρακτήρ τοῦ συγγραφέως κάμνουν σχεδὸν ἀδύνατον τὴν χρῆσιν των.

δ) Τόμος Δ'. — Συνετάχθη ὑπὸ τοῦ Ἱερομονάχου Δημητρίου Σιναΐτου, — Βιβλιοφύλακος τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Σινᾶ ἀπὸ τὸ 1978 ἕως τὸ 1989. Περιλαμβάνει τοὺς ὑπ' ἀριθμ. 2151 ἕως 2350 Ε.Σ.Κ. Ἄν καὶ ἡ περιγραφικὴ καταλογογράφησις τῶν ἀνωτέρω 200 Ἑλληνικῶν Σιναϊτικῶν Χειρογράφων ἔχει ὀλοκληρωθῆ ἀπὸ τὸ ἔτος 1989, ἐν τούτοις δὲν εἶναι δυνατὴ ἡ χρῆσις καὶ αὐτοῦ τοῦ τόμου, ἐπειδὴ εὐρίσκεται ἀκόμη εἰς πρόχειρα σημειώματα, τὰ ὁποῖα χρῆζον ἐλέγχων καὶ διορθώσεων.

31. Κατὰ προφορικὰς πληροφορίας, ὁ Σιναΐτης Ἀρχιμανδρίτης Διονύσιος Ἐρωτοκρίτου, Σκευοφύλαξ καὶ ἐπόπτης τῆς Σιναϊτικῆς Βιβλιοθήκης ἀπὸ 1966 ἕως 1971, ἐπέφερε πολλὰς ἀλλαγὰς εἰς τὴν ἀριθμητικὴν σειρὰν τῶν Ἑλληνικῶν Χειρογράφων ἐντὸς τῆς Σιναϊτικῆς Βιβλιοθήκης. Οὕτω, μετέφερε τοὺς Κώδικας μετὰ ἀρχαίων ὕλικόν εἰς τὸ Ἀρχεῖον τῆς Μονῆς καὶ εἰς τὴν θέσιν τοὺς ἐτοποθέτησεν ἄλλους Κώδικας ἀπὸ τοὺς τελευταίους εἰς τὴν σειρὰν, ἢ ἀκατάγραφα «φυλλάδια» μετὰ Ἀκολουθίας κ.λπ. Δυστυχῶς, ἡ μετακίνησις αὕτη ἐγένε μετὰ τὰς καταλογογραφῆσεις τοῦ Murad Kamil (1950) καὶ τῆς Bayer Bathja (1968) καὶ πρὸ τῆς μικροφωτογραφῆσεως ὅλων τῶν Σιναϊτικῶν Χειρογράφων — ὅσων δὲν εἶχε φωτογραφῆσει ἡ Ἀμερικανικὴ ἀποστολὴ τοῦ 1949-1950, τοὺς ὁποίους ἐφωτογράφησε τὸ Πανεπιστήμιον τῶν Ἱεροσολύμων ἀπὸ 17 Σεπτεμβρίου 1968 ἕως 25 Νοεμβρίου τοῦ ἰδίου ἔτους, κατὰ γραπτὸν σημείωμα τοῦ ἀνωτέρω Ἀρχιμ. Διονυσίου. Μετὰ τὴν συγκάθεσιν τοῦ νῦν Ἀρχιεπισκόπου Σινᾶ κυρίου Δ α μ ι α ν ο ὕ, προέβημεν εἰς τὴν σύνταξιν ἐνὸς

Ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Σινᾶ Πορφυρίου Γ' (1926-1968)³², πολλοὶ ἐπιστήμονες, Ἕλληνες καὶ ξένοι, εἰργάσθησαν εἰς τὴν Σιναιτικὴν Βιβλιοθήκην. Μεταξὺ αὐτῶν, διεκρίθη ὁ WILLIAM Henry Paine HATCH³³, ὁ ὁποῖος ἠσχολήθη μὲ τὰ Ἑλληνικὰ χειρόγραφα τῆς Καινῆς Διαθήκης καὶ ἐξέδωσε τύποις κατάλογον αὐτῶν ὑπὸ τὸν τίτλον:

THE GREEK MANUSCRIPTS OF THE NEW TESTAMENT
AT MOUNT SINAI
FACSIMILES AND DESCRIPTIONS BY WILLIAM HENRY
PAINE HATCH
PARIS, LIBRAIRIE ORIENTALISTE PAUL GEUTNER, 1932
AMERICAN SCHOOLS OF ORIENTAL RESEARCH.
PUBLICATIONS
OF THE JERUSALEM SCHOOL. VOL. I.

Ἄλλὰ τὸ σπουδαιότερον γεγονός ἐπὶ τῆς ἀρχιερατείας τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Σινᾶ Πορφυρίου Γ' συνέβη μὲ τὴν ἀνοικοδόμησιν τῆς ΝΔ πτέρυγος τοῦ τεῖχους τοῦ κάστρου τῆς Μονῆς, εἰς τὸν τρίτον ὄροφον τῆς ὁποίας στεγάζεται σήμερον ἡ Σιναιτικὴ Βιβλιοθήκη³⁴.

Κατὰ τὸ τέλος τοῦ 1949 καὶ ἀρχῆς τοῦ 1950 ἀφίχθη εἰς τὴν Ἱερὰν Μονὴν τοῦ Σινᾶ ἡ πρώτη Ἀμερικανο-Αἰγυπτιακὴ ἀποστολὴ. Ὅμας εἰδικῶν ἐπιστημόνων ἐκ τῶν Πανεπιστημίων τῆς Ἀμερικῆς καὶ τῆς Αἰγύπτου, ὑπὸ τὴν κάλυψιν τῶν κυβερνήσεων αὐτῶν τῶν χωρῶν, ἀνέλαβε νὰ μελετήσῃ τὸν κειμηλιακὸν θησαυρὸν τοῦ Σινᾶ, τῇ συνεργασίᾳ καὶ τῇ συγκαταθέσει τῆς διοικήσεως τῆς Ἱερᾶς Μονῆς τοῦ Σινᾶ, τουτέστι τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Σινᾶ Πορφυρίου Γ' καὶ τῆς τότε Ἱερᾶς τῶν Πατέρων Συνάξεως. Ἡ ἐν λόγῳ ἐπιστημονικὴ ἀποστολὴ διηυθύνετο ὑπὸ τοῦ Ἀμερικανοῦ καθηγητοῦ Kenneth W. Clark καὶ ἀπετελεῖτο ἀπὸ 5 Ἀμερικανῶν ἐπιστήμονας, 5 Αἰγυπτίους καὶ 1 Βέλγον. Συνωδεύετο δὲ καὶ ἀπὸ τὸ φωτογραφικὸν τμήμα τῆς Βιβλιοθή-

μικροῦ καταλόγου μὲ ὄλους τοὺς μετακινήθοντας Κώδικας, καθὼς καὶ μὲ ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι ἐκάλυψαν τὰ κενὰ τῶν μετακινήθοντων. Εἰς τοὺς μετακινήθοντας ἐδόθη τὸ γράμμα Α, ἐνῶ εἰς τοὺς δευτέρους τὸ γράμμα Β.

32. «Σ. Η.» Γ', 1979, σελ. 70.

33. K. W. Clark, μνημ. ἔργ., σελ. 28-30.

34. Ἀπὸ πρόχειρον χειρόγραφον σημειωματᾶριον τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Σινᾶ Πορφυρίου Γ' μεταφέρομεν τὴν σχετικὴν πληροφορίαν:

«Ἀρχίσασα ἡ ἀνοικοδόμησις τὸν ὀκτώβριον τοῦ 1930 ἔξα-/κολουθήσασα ἐπὶ ἓνα μῆνα, διεκόπη ἔνεκα τοῦ χειμῶνος· ἐπανελήφθη τὸ 1931, & / πάλιν διακοπεῖσα, ἐπανήρχισε τὸν Ἰούλιον τοῦ 1932 ἀλλὰ καὶ πάλιν διεκόπη μέχρι / τοῦ 1938 ὅποτε ἐπανήρχισεν ἡ ἐργασία τῆς ἀνοικοδομήσεως τῆς / νοτίου πλευρᾶς τῆς Ἱερᾶς ἡμῶν Μονῆς / τῇ 10 Ἀυγούστου 1938 / † Ὁ Σιναιτοῦ Πορφυρίου» (φύλλ. 1ο). Βλ. καὶ σημειώσιν ἀριθ. 55 τοῦ Μέρους II τῆς παρούσης μελέτης.

κης τοῦ Κογκρέσσου τῆς Ἀμερικῆς (Library of Congress) μετὸν ἀρχιφωτογράφον καὶ τοὺς συνεργάτας του³⁵.

Ἡ ἀποστολὴ αὐτὴ εἰργάσθη ἐπὶ ἑπτὰ μῆνας καὶ ἐπὶ ἑπτὰ ὥρας καθ' ἑκάστην. Ἦσυχολήθη μετὰ τὰ Σιναϊτικὰ χειρόγραφα, ἀκόμη καὶ μετὰ διάφορα Ἑγγράφα εἰς ὄλας τὰς γλώσσας. Ἐμέτρησεν ἐν συνόλῳ 3282 Χειρόγραφα, ἧτοι: 2291 Ἑλληνικά, 600 Ἀραβικά, 257 Συριακά, 88 Ἰβηρικά (Γεωργιανά), 40 Σλαβονικά καὶ 6 Αἰθιοπικά. Καθὼς καὶ 1742 Ἑγγράφα (1071 Ἀραβικά καὶ 671 Τουρκικά). Ἐξ ὄλων αὐτῶν ἐφωτογραφήθησαν εἰς μικροφίλμς: 1087 Ε.Σ.Κ., 305 Α.Σ.Κ., 159 Σρ.Σ.Κ., 88 Ι.Σ.Κ., 40 Σλ.Σ.Κ. καὶ 6 Αἰθ. Σ. Κώδικες. Καὶ ἀπὸ τὰ Ἑγγράφα: 1071 Ἀραβικά καὶ 671 Τουρκικά. Ἐπίσης, ὑπὸ τῶν μελῶν^{35α} τῆς ἐν λόγῳ Ἀμερικανο-Αἰγυπτιακῆς ἀποστολῆς συνετάγησαν καὶ ἐδημοσιεύθησαν οἱ κάτωθι κατάλογοι:

1) CHECKLIST OF MANUSCRIPTS IN ST. CATHERINE'S MONASTERY, MOUNT SINAI

Microfilmed for the Library of Congress 1950.

Prepared Under the Director of KENNETH W. CLARK

General Editor of the Mount Sinai Expedition 1949-50.

WASHINGTON Library of Congress 1952.

Library of Congress Photoduplication Service.

35. Ὁ Κ. W. Clark ἐδημοσίευσεν τὰ σχετικὰ μετὰ τὴν Ἀμερικανικὴν ἀποστολὴν εἰς τὴν Ἱερὰν Μονὴν τοῦ Σινᾶ τοῦ 1949-1950 εἰς τὸ περιοδικὸν *The BIBLICAL ARCHAEOLOGIST*, Vol. XVI, May 1953, No 2, pp. 22-243, ὑπὸ τὸν τίτλον: «Exploring the manuscripts of Sinai and Jerusalem». Ἐκ τῆς ἀνωτέρω ἐργασίας ἠντλήθησαν αἱ περισσότεραι πληροφορίαι τῆς παρούσης μελέτης. Εἶναι περιττὸν νὰ τιοισθῆ, ὅτι ἐκ τῆς μεγάλης αὐτῆς ἐπιστημονικῆς ἀποστολῆς εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Ὀρθόδοξον Ἱερὰν Μονὴν τοῦ Σινᾶ ἀπουσίαζον παντελῶς οἱ Ἕλληνες ἐπιστήμονες. Ἀκόμη, πρέπει νὰ γίνῃ γνωστὸν, ὅτι ἡ Βιβλιοθήκη τοῦ Κογκρέσσου τῆς Ἀμερικῆς δὲν ἔστειλε τοὐλάχιστον ἓν ἀντίγραφον (σειρά) φιλμ εἰς τὴν Ἱερὰν Μονὴν Σινᾶ, ὅπως εἶχε χρέος νὰ τὸ κάμῃ.

35α. Ἐκτὸς τοῦ καθηγητοῦ Κ. W. Clark εἰς τὴν κοινὴν Ἀμερικανο-Αἰγυπτιακὴν ἀποστολὴν τοῦ 1949-1950, ἔλαβον μέρος καὶ οἱ κάτωθι:

Α'. Ἐξ Ἀμερικῆς: 1. Aziz Suryal Atiya, 2. Howard Kee, 3. Mrs Adelaide Dickinson-Clark, 4. Wallace Wade, 5. William Terry, 6. Mrs Gladys Terry.

Β'. Ἐξ Εὐρώπης: 1. Gerard Garitte, καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου Louvain.

Γ'. Ἐξ Αἰγύπτου: 1. Murad Kamil, 2. Ahmed Isaa, 3. Yassa Abdel Massih, 4. Abbad Bey, 5. Ibrahim Sabri, 6. Mahmud Nefri.

Δ'. Ἐκ τοῦ Σινᾶ: α) Βεδουῖνοι: 1. Seoudi, 2. Rashid Harby, 3. Yeni Sobhy, 4. Tewfik. β) Σιναϊταὶ Πατέρες τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Σινᾶ: 1. Ἀρχιεπίσκοπος Σινᾶ Πορφύριος Γ'. 2. Ἀρχιμ. Ἀνδρόνικος Βρωσιδης, 3. Ἀρχιμ. Νίκανδρος, Δικαῖος, 4. Ἀρχιμ. Ἰωακείμ, σκευοφύλαξ, 5. Μοναχὸς Εὐθύμιος, 6. Μοναχὸς Εὐστράτιος, παρασκευοφύλαξ.

Πρόκειται διὰ «λίσταν» τῶν χειρογράφων ἐκείνων, τὰ ὅποια ἐφωτογραφήθησαν διὰ λογαριασμόν τῆς Βιβλιοθήκης τοῦ Κογκρέσσου τῆς Ἀμερικῆς. Δὲν δίδει πολλὰ περιγραφικὰ στοιχεῖα· εἶναι ὅμως ἀκριβῆς εἰς αὐτὰ τὰ ὅποια δίδει, ἤτοι: γλῶσσαν, τίτλον, ὕλην, διαστάσεις καὶ χρονολογίαν. Δὲν ἀναφέρει ἂν ὁ Κῶδιξ ἔχη στάχωσιν καὶ παραλείπει τὰ λοιπὰ παλαιογραφικὰ στοιχεῖα, τὰ ὅποια ἔχουν σχέσιν μὲ τὸν γραφέα, τὸ ἀναλυτικὸν περιεχόμενον, βιβλιογραφίαν κ.λπ.

2) A HAND-LIST OF THE ARABIC MANUSCRIPTS
AND SCROLLS MICROFILMED
AT THE LIBRARY OF THE MONASTERY OF ST.
CATHERINE, MOUNT SINAI
By AZIZ SURYAL ATIYA
Foreword by WENDELL PHILLIPS
BALTIMORE, THE JOHNS HOPKINS PRESS, 1955³⁶.

Ὅπως φαίνεται καὶ ἀπὸ τὸν τίτλον, πρόκειται καὶ ἐδῶ διὰ «λίσταν», ἀλλὰ μόνον τῶν Ἀραβικῶν Σιναΐτικῶν Χειρογράφων, καθὼς καὶ τῶν διαφόρων Ἐγγράφων εἰς τὴν ἀραβικὴν καὶ τουρκικὴν γλῶσσαν. Ὁ καθηγητῆς A. S. Atiya, ἐξ Αἰγύπτου καταγόμενος καὶ ὡς ἐκ τούτου ἀριστος κάτοχος τῆς ἀραβικῆς γλώσσης, εἰργάσθη φιλοτίμως, ὥστε ὁ κατάλογός του νὰ εἶναι ἀρκετὰ ἱκανοποιητικός. Δίδει περισσότερα στοιχεῖα ἀπὸ ὅσα δίδει ὁ κατάλογος τοῦ K. W. Clark καὶ εἰς ἀρκετὰς περιπτώσεις ἀναφέρει ἀναλυτικῶς τὰ περιεχόμενα τοῦ κώδικος. Ὁ ἐν λόγῳ κατάλογος περιλαμβάνει σχεδὸν ὅλους τοὺς ἀραβικοὺς Σιναΐτικοὺς Κώδικας, καθὼς καὶ ὅλα τὰ ἐν τῇ Σιναΐτικῇ Βιβλιοθήκῃ ἀποκείμενα Ἀραβικὰ καὶ Τουρκικὰ Ἐγγραφα.

3) CATALOGUE DES MANUSCRITS GÉORGIENS
LITTÉRAIRES
DU MONT SINAI
Par GÉRARD GARITTE Professeur à l' Université de Louvain,
LOUVAIN, IMPRIMERIE ORIENTALISTE L. DURBECO,
1956³⁷.

36. Ὁ S. A z i z A t i y a ὡς μέλος τῆς Ἀμερικανο-Αἰγυπτιακῆς ἀποστολῆς ἦτο ὑπεύθυνος διὰ τὴν μελέτην τῶν Ἀραβικῶν Σιναΐτικῶν Κωδίκων, τῶν Ἀραβικῶν παλαιῶν Ἐντύπων καὶ δι' ὅλα τὰ Ἐγγραφα εἰς τὴν Ἀραβικὴν καὶ Τουρκικὴν γλῶσσαν. (Βλ. K. W. Clark, μνημ. ἔργ., σελ. 30).

37. Ὁ G é r a r d G a r i t t e, καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Louvain καὶ μέλος τῆς Ἀμερικανο-Αἰγυπτιακῆς ἀποστολῆς, ἦτο ὑπεύθυνος διὰ τὴν μελέτην τῶν Σιναΐτικῶν Χειρογράφων, τῶν εἰς τὴν Συριακὴν, Ἰβηρικὴν (Γεωργιανὴν) καὶ Σλαβονικὴν γλῶσσαν. (Βλ. K. W. Clark, μνημ. ἔργ., σελ. 30).

Corpus Scriptorum christianorum Orientaliorum Editum Consilio Universitatis Catholicae Americae et Universitatis Catholicae Louvaniensis. Vol. 165. SUBSIDIA Tome 9.

Εἰς τὸν τομέα τῶν Ἰβηρικῶν-Γεωργιανῶν Σιναΐτικῶν χειρογράφων ὁ κατάλογος αὐτὸς τοῦ G. Garitte εἶναι πολὺ σπουδαῖος, διότι περιλαμβάνει ὅλους τοὺς Ἰ.Σ.Κώδικας μὲ πολλὰ κωδικολογικὰ καὶ παλαιογραφικὰ στοιχεῖα, καθὼς καὶ τὴν σχετικὴν βιβλιογραφίαν.

4) CATALOGUE OF ALL MANUSCRIPTS
IN THE MONASTERY OF ST. CATHERINE ON MOUNT SINAI
By MURAD CAMIL
1970, OTTO HARRASSOWITZ. WIESBADEN³⁸.

Ὁ Murad Kamil εἰργάσθη μὲ τοὺς ἄλλους ἐπιστήμονας τῆς Ἀμερικανο-Αἰγυπτιακῆς ἀποστολῆς τοῦ 1949-1950 εἰς τὴν Σιναΐτικὴν Βιβλιοθήκην. Καρπὸς αὐτῆς τῆς ἐργασίας του ὑπῆρξεν ἡ ἔκδοσις τοῦ ἐν λόγῳ καταλόγου ὄλων τῶν Σιναΐτικῶν χειρογράφων. Τὸν κατάλογον τοῦτον ἐξέδωκε τύποις πρῶτον μὲν εἰς Κάϊρον, τὸ ἔτος 1951 εἰς δύο τόμους καὶ εἰς τὴν ἀραβικὴν γλῶσσαν· τὸ δὲ ἔτος 1970 εἰς Wiesbaden, εἰς ἓνα τόμον καὶ εἰς τὴν ἀγγλικὴν γλῶσσαν. Βεβαίως, δὲν εἶναι περιγραφικὸς κατάλογος καὶ ἐν πολλοῖς ὁμοιάζει μὲ τὴν «λίσταν» τοῦ K. W. Clark, τὰ δὲ στοιχεῖα τὰ ὅποια παραδίδει πολλάκις δὲν εἶναι καλῶς ἐξηκριβωμένα. Θεωρεῖται ὁ πλέον πλήρης κατάλογος τῶν Σιναΐτικῶν χειρογράφων, ἐπειδὴ παραθέτει ὅλα τὰ χειρόγραφα καὶ κατ' ἀλφαβητικὴν σειρὰν γλωσσῶν τοποθετημένα. Εἶναι, ὅμως, ἀρκετὰ δύσχρηστος, ἐπειδὴ α) ἀκολουθεῖ ἰδικὴν του ἀρίθμησιν καὶ β) ἔχει ἰδικὴν του διαίρεσιν καθ' ὕλην. Ἡ καθ' αὐξοντα ἀριθμὸν ἀρίθμησις τῶν κωδικῶν δίδει μὲν τὸ σύνολον αὐτῶν, ἀλλ' ἐὰν κανεὶς δὲν προσέξῃ τὸν ἐντὸς ἀγκυλῶν ἀριθμὸν, ὁ ὁποῖος ἀνήκει εἰς τὸν κώδικα, εἶναι ἀδύνατον νὰ εὑρῇ τὸ χειρόγραφον ἐντὸς τῆς Σιναΐτικῆς Βιβλιοθήκης. Ἡ δὲ καθ' ὕλην διαίρεσις δὲν εἶναι εὐχρηστος εἰς τοὺς πολλοὺς, ἂν καὶ προσφέρει σημαντικὴν βοήθειαν εἰς τοὺς εἰδικοὺς ἐπιστήμονας.

Ὁ κατάλογος —«λίστα»— τοῦ M. Kamil περιλαμβάνει:

601 [ΕΣΚ 2213] Ἀραβικὰ χειρόγραφα, 1 [87 ΙΣΚ] Ἀρμενικὸν χειρόγραφον, 1 [389 ΑΣΚ] Κοπτικὸν χειρόγραφον, 6 [6] Αἰθιοπικὰ χειρόγραφα,

38. Ὁ Murad Kamil, καθηγητὴς γλωσσολογίας καὶ διευθυντὴς τοῦ τμήματος Ἀνατολικῶν Γλωσσῶν τοῦ Πανεπιστημίου Καΐρου, εἶχε ἀσχοληθῆ μὲ ὅλα σχεδὸν τὰ Σιναΐτικὰ χειρόγραφα, ἔντυπα καὶ ἔγγραφα, ὡς μέλος τῆς Ἀμερικανο-Αἰγυπτιακῆς ἀποστολῆς τοῦ 1949-1950. (Βλ. K. W. Clark, μνημ. ἔργ., σελ. 30, καὶ Ἀρχιμ. Γρηγορίου Μανιατοπούλου, Σιναΐτικα σελίδες, Κάϊρον 1961, σελ. 63).

86 [97] Γεωργιανὰ (Ἰβηρικὰ) χειρόγραφα, 2319 [2318] Ἑλληνικὰ χειρόγραφα, 1 [5 ΣΛΣΚ] Λατινικὸν χειρόγραφον, 1 [693 ΑΣΚ] Περσικὸν χειρόγραφον, 1 [2245 ΕΣΚ] Πολωνικὸν χειρόγραφον, 43 [30] Σλαβονικὰ χειρόγραφα, 266 [246] Συριακὰ χειρόγραφα, 3 [3] Παλιστινιακῆς Συριακῆς γραφῆς χειρόγραφα, 1072 [1061] Ἀραβικὰ Ἐγγραφα καὶ 670 [ΕΣΚ 2244] Τουρκικὰ Ἐγγραφα.

Μὲ τὸν κατάλογον —«λίστα»— τοῦ Murad Kamil, κλείει ἡ σειρά τῶν καταλόγων τῆς κοινῆς Ἀμερικανο-Αἰγυπτιακῆς ἀποστολῆς τοῦ 1949-1950. Ἐξεδόθησαν 4 κατάλογοι καὶ παρουσιάσθησαν ὅλα τὰ Χειρόγραφα καὶ Ἐγγραφα τῆς Σιναϊτικῆς Βιβλιοθήκης.

Τὸ ἔτος 1968 ἐκυκλοφόρησεν ἡ ἔκδοσις τοῦ καταλόγου —«λίστα»— τῆς B. B a y e r, ὑπὸ τὸν τίτλον: Bathia B a y e r

CHECLIST OF THE MANUSCRIPTS IN THE LIBRARY OF THE MONASTERY OF ST. CATHERINE IN SINAI

The Jewish National and University Library

J e r u s a l e m S e p t e m b e r 1968³⁹.

For internal distribution only.

Ἄπο κατάλογος ἐγράφη δι' ἐσωτερικὴν χρῆσιν τῆς Βιβλιοθήκης τοῦ Πανεπιστημίου τῶν Ἱεροσολύμων, τὸ φωτογραφικὸν τμήμα τῆς ὁποίας εἶχε φωτογραφῆσαι ὅλα τὰ Σιναϊτικὰ χειρόγραφα, ἐκτός, βεβαίως, ἐκείνων τῶν ὁποίων ἡ φωτογράφησις εἶχε γίνει ἀπὸ τὴν Βιβλιοθήκην τοῦ Κογκρέσσου τὸ 1949-50. Ὁ κατάλογος ἐξεδόθη μὲ πρόλογον καὶ τίτλον εἰς τὴν ἑβραϊκὴν καὶ ἀγγλικὴν γλῶσσαν. Τὸν Αὐγούστον τοῦ 1971 ἔγινεν ἐπανέκδοσις του. Ἡ συγγραφεὺς δὲν εἶχε τὴν δυνατότητα τῆς ἐξ «αὐτοψίας» μελέτης τῶν Σιναϊτικῶν χειρογράφων. Τὰ στοιχεῖα συνεκέντρωσεν ἀπὸ προηγουμένους καταλόγους. Χαρακτηριστικὰ τοῦ καταλόγου —«λίστα»— τῆς B. Bayer εἶναι τὰ ἑξῆς:

α) Περιλαμβάνει ὅλα τὰ Σιναϊτικὰ χειρόγραφα. β) Χρησιμοποιεῖ μίαν μόνον ἀρίθμησιν, ἡ ὁποία εἶναι σύμφωνος μὲ τὴν ἀρίθμησιν τῆς Σιναϊτικῆς Βιβλιοθήκης. γ) Δὲν δίδει πλήρη περιγραφικὰ στοιχεῖα, ἀλλὰ μόνον τὰ πλέον ἀναγκαῖα, ὅσα, δηλαδή, δίδει ὁ κατάλογος τοῦ M. W. Kamil κ.ἄ. Γενικῶς, ἡ B. Bayer καταλογογραφεῖ κώδικας, τοὺς ὁποίους δὲν ἔχει καταλογογραφή-

39. Ἄπο πρόχειρον σημείωμα τοῦ πρῶην Σκευοφύλακος καὶ ἐπόπτου τῆς Σιναϊτικῆς Βιβλιοθήκης Ἀρχιμ. Διονυσίου Ἐρωτοκρίτου-Σιναΐτου πληροφορούμεθα, ὅτι τὸ φωτογραφικὸν τμήμα τοῦ Πανεπιστημίου τῶν Ἱεροσολύμων ἐφωτογράφησεν εἰς τὴν Ἱερὰν Μονὴν Σινᾶ, ἀπὸ 17 ἕως 19 Σεπτεμβρίου 1968: 13 Συριακοὺς Κώδικας, ἀπὸ 12 ἕως 20 Νοεμβρίου 1968: 51 Συριακοὺς Κώδικας καὶ ἀπὸ 20 ἕως 22 Νοεμβρίου 1968: 9 Σλαβονικοὺς Κώδικας. Ἀσφαλῶς δὲν ἐφωτογραφήθησαν μόνον οἱ ἀνωτέρω Κώδικες ἀπὸ τὸ ἐν λόγῳ φωτογραφικὸν συνεργεῖον, ἀλλὰ σχεδὸν ὅλα τὰ Σιναϊτικὰ χειρόγραφα. Αὐτὴν τὴν περίοδον καὶ ἡ B. B a y e r συνέταξε τὸν σύντομον κατάλογον αὐτῶν.

σει ὁ K. Clark, διὰ τοῦτο καὶ παραπέμπει μὲ τὰ γράμματα LC (=Library of Congress), δηλαδὴ εἰς τὸν κατάλογον —«λίσταν»— τοῦ K. W. Clark.

Μὲ τὸν κατάλογον —«λίσταν»— τῆς Bathia Bayer κλείει ὁ κύκλος τῶν ἐντύπων καταλόγων τῶν ἐν τῇ Σιναϊτικῇ Βιβλιοθήκῃ εὑρισκομένων χειρογράφων τῆς παλαιᾶς συλλογῆς⁴⁰. Παραμένει τὸ θέμα τῶν Νεοευρεθέντων χειρογράφων, περὶ τῶν ὁποίων θὰ ἀναφερθῶμεν εἰς ἰδιαιτέρον κεφάλαιον.

40. Μέχρι σήμερον ἔχουν ἐκτυπωθῆ οἱ κάτωθι κατάλογοι τῶν Σιναϊτικῶν Χειρογράφων:

Α'. Γενικοὶ Κατάλογοι, δηλαδὴ αὐτοὶ οἱ ὅποιοι ἀναφέρονται εἰς ὅλα τὰ Σιναϊτικά Χειρόγραφα.

1. Τοῦ K. W. Clark, Washington 1952, σύντομος κατάλογος, ὁ ὅποιος περιλαμβάνει κατ' ἐπιλογὴν Σιναϊτικά χειρόγραφα τῶν ὑπαρχουσῶν γλωσσῶν.

2. Τοῦ M. Kamil, Wiesbaden 1970, σύντομος κατάλογος μὲ ὅλα τὰ Σιναϊτικά Χειρόγραφα.

3. Τῆς B. Bayer, Jerusalem 1968, σύντομος κατάλογος μὲ ὅλα τὰ Σιναϊτικά Χειρόγραφα.

Β'. Εἰδικοὶ Κατάλογοι:

1. Διὰ τοὺς Ἑλληνικοὺς Σιναϊτικοὺς Κώδικας:

α) Τοῦ V. Gardthausen, Oxonii 1886, περιγραφικὸς κατάλογος τῶν πρώτων 1223 (1-1223) Ε. Σ. Κωδίκων.

β) Τῶν P. Uspenskiĭ — V. Beneševič, Peltorjburg 1911, περιγραφικὸς κατάλογος 230 Ε. Σ. Κωδίκων κατ' ἐπιλογὴν.

γ) Τοῦ V. Beneševič, Petrograd 1917, περιγραφικὸς κατάλογος τῶν Ε. Σ. Κωδίκων ἀπὸ 1224 ἕως 2150.

δ) Τοῦ W. H. P. Hatch, Paris 1932. Περιγραφικὸς κατάλογος τῶν Ε. Σ. Κωδίκων τῆς Καινῆς Διαθήκης.

2. Διὰ τοὺς Ἀραβικοὺς Σιναϊτικοὺς Κώδικας:

α) Τῆς M. Dunlop-Gibson, London 1894, περιγραφικὸς κατάλογος 628 Α. Σ. Κωδίκων.

β. Τοῦ S. A. Atiya, Baltimore 1955, περιγραφικὸς κατάλογος ὄλων τῶν Α. Σ. Κωδίκων καὶ σύντομος κατάλογος τῶν Ἀραβικῶν ἔγγράφων.

3. Διὰ τοὺς Συριακοὺς Σινιτικοὺς Κώδικας:

α. Τῆς A. S. Lewis-London 1894, περιγραφικὸς κατάλογος τῶν 276 Σ. Σ. Κωδίκων.

4. Διὰ τοὺς Ἰβηρικοὺς-Γεωργιανοὺς Σιναϊτικοὺς Κώδικας:

α. Τοῦ G. Garitte, Louvain 1956, περιγραφικὸς κατάλογος ὄλων τῶν Ἰβηρικῶν-Γεωργιανῶν Χειρογράφων (86). (Ι.Σ.Κ.).

5. Διὰ τὰ Σλαβονικὰ καὶ Αἰθιοπικὰ δὲν ὑπάρχουν εἰδικοὶ ἔντυποι καὶ περιγραφικοὶ κατάλογοι.

Ἄμερικανικὴ Ἀποστολὴ μὲ τοὺς καθηγητὰς Βάιτσοιαν καὶ Βορσάιθ (περὶ τὸ 1961).

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ Α' ΕΛΛΗΝΙΚΗ

- Ἀμάντου Κ., «*Σύντομος Ἱστορία τῆς Ἱερᾶς Μονῆς τοῦ Σινᾶ*», Θεσσαλονίκη 1953 [8ον, σελ. 114] (Ἀνάτυπον ἐκ τοῦ Περιοδικοῦ «ΕΛΛΗΝΙΚΑ», Παράρτημα 3).
- , «*Συναίτικὰ μνημεῖα ἀνέκδοτα*», Ἀθήναι, Ἴ. Ν. Σιδέρης, 1928 [8ον, σελ. 112] (Παράρτημα τοῦ περιοδικοῦ «ΕΛΛΗΝΙΚΑ», τόμ. Α', 1928).
- Ἀνωσύμου, «*Περιγραφή ἱερὰ ... τοῦ ἁγίου καὶ Θεοβαδίστου ὄρους Σινᾶ...*», ἐνετίησι, παρὰ Δημητρίῳ Θεοδοσίου τῷ ἐξ Ἰωαννίνων, ἀψξή' (1768) [Φωτοτ. ἀνατύπωσης, Ἐν Ἀθήναις, Ἴ. Μ. Σινᾶ, 1978].
- Ἀριστοκλέους Θεοδώρου, Μ., «*Κωνσταντίνου Α' τοῦ ἀπὸ Σινάου αὐοιδίμου Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ βυζαντίου, βιογραφία καὶ συγγραφαὶ ἐλάσσονες ἐκκλησιαστικαὶ καὶ φιλολογικαὶ καὶ τινες ἐπιστολαὶ τοῦ αὐτοῦ*». Ἐξεδόθησαν μετὰ παραρτήματος ἀδεία καὶ ἐγκρίσει τῆς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας, Ἐν Κωνσταντινουπόλει, 1866. [8ον, σελ. ιη' + 490].
- Βολίδου Θεμ., «*Συναίτικαὶ ἐρευναι*», Ἐν Ἀθήναις, τυπ. «ΕΣΤΙΑ», 1937.
- Γεδεῶν Μανουήλ, Ἴω., «*Πατριαρχικαὶ ἐφημερίδες, ἤτοι εἰδήσεις ἐκ τῆς ἡμετέρας ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας, 1500-1912*», Ἐν Ἀθήναις 1936 [8ον, σελ. 527].
- Γλύκα Νικηφόρου, Ἀρχιμανδρίτου, «*Λόγος ἐπιτάφιος εἰς τὸν ἐν μακαρία τῇ λήξει αὐοιδμον Πατριάρχην Κωνσταντινουπόλεως κύριον κύριον Κωνσταντίνον τὸν Α', τὸν ἀπὸ Σινάου*», [Ἐκφωνηθεὶς κατὰ τὴν κηδεῖαν αὐτοῦ τῇ 6ῃ Ἰανουαρίου 1859, ἐν τῇ Μεγάλῃ τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίᾳ], Ἐν Κωνσταντινουπόλει 1859.
- Γρηγοριάδου Περικλέους, «*Ἡ Ἱερὰ Μονὴ τοῦ Σινᾶ κατὰ τὴν τοπογραφικὴν, ἱστορικὴν καὶ διοικητικὴν αὐτῆς ἐπομιν*», Ἐν Ἱεροσολύμοις, τυπ. ΠΑΝΑΓΙΟΥ ΤΑΦΟΥ, 1875. [Φωτοτ. Ἀνατύπωσης, Ἐν Ἀθήναις, Ἴ. Μ. Σινᾶ, 1978].
- Γριτσοπούλου Τάσου, Ἀθ., «*Καρπάθου καὶ Κάσου Μητρόπολις*». (Περὶ Δανιὴλ Σινάϊτου, Μητροπολίτου Καρπάθου, 1746-1780), Ἐν «Θ.Η.Ε.», τόμος 7ος, σελ. 368, Ἀθήναι 1965.
- Δαμιανοῦ, Ἀρχιεπισκόπου Σινᾶ (Σαμαρτζῆ), «*Εἰσήγησις ἐπὶ τῶν νεωστὶ εὑρεθέντων παλαιῶν χειρογράφων ἐν τῇ Ἱερᾷ Μονῇ Σινᾶ*», Ἐν Βιέννῃ 1981. [Ἀνάτυπον ἐκ τῶν Πρακτικῶν τοῦ ΙΣΤ' Διεθνoῦς Βυζαντινολογικοῦ Συνεδρίου «ΑΚΤΕΝ» 11/4, σελ. 105-116].
- Ἐλεοπούλου Νικηφ., Ζ., «*Ἡ Βιβλιοθήκη καὶ τὸ Βιβλιογραφικὸν ἐργαστήριον τῆς Μονῆς Στουδίου*», Ἀθήναι 1967.
- Ζακυθηνοῦ Διονυσίου, Α., «*Βυζαντινὴ ἱστορία, τόμος Α', 324- 1071*», Ἀθήναι 1977.

- Ζήση Θεοδώρου, Ν., «Γεννάδιος Β΄ Σχολάριος. Βίος, συγγράμματα, διδασκαλία», Θεσσαλονίκη 1980.
- Καζαμία Ἀλκιβιάδου, Γ., «Ἡ παρουσίασις τῶν νεοευρεθέντων χειρογράφων τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Σινᾶ εἰς τὸ 16ον Διεθνὲς Βυζαντινολογικὸν Συνέδριον», Ἐν Ἐφημερ. «ΦΩΣ», τεύχ. 250, σελ. 3, Κάϊρον 29.10.1981.
- Καραβιδοπούλου Ἰω., Δ., «Σιναιτικὸς Κώδιξ», Ἐν «Θ.Η.Ε.», τόμ. 2ος, στλ. 182-183, Ἐν Ἀθήναις 1967.
- Λαμπριανίδου Λεοντίου, ἀρχιμ., «Ὁ Ἀρχιμανδρίτης Ἀνδρόνικος Βρουνιδῆς (†1951), μίᾳ ἀξέχαστῃ προσωπικότητι τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου», Ἐν ἔφημερ. «Η ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ», σελ. 1 καὶ 4, Λευκωσία, 28.2.1984.
- Λαμπρίδου Ἰω., (1839-1891), «Ἡπειρωτικὰ Μελετήματα, τεύχ. 1-10», Ἰωάννινα, ἔκδοσις «Ἐταιρείας Ἡπειρωτικῶν Μελετῶν», 1971.
- Μανάφη Κων., «Αἱ ἐν Κωνσταντινουπόλει Βιβλιοθήκαι, αὐτοκρατορικαὶ καὶ πατριαρχικῆ καὶ περὶ τῶν ἐν αὐταῖς χειρογράφων μέχρι τῆς ἀλώσεως (1953)», Ἐν Ἀθήναις 1972.
- Μανιατοπούλου Γρηγορίου, ἀρχιμ., «Κατάλογος Ἀρχιεπισκόπων Σινᾶ», Ἐν «Παναγυρικὸς τόμος ἐπὶ τῇ 1400ῇ ἀμφιετηρίδι τῆς Ἱερᾶς Μονῆς τοῦ Σινᾶ», σελ. 517-519, Ἐν Ἀθήναις 1971.
- , «Τὸ χρυσοῦν ἰωβηλαῖον τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Σινᾶ Κου Κου Πορφυρίου τοῦ Γ΄», Κάϊρον 1957.
- , «Περιγραφή τῶν ἐν τῷ Σιναιτικῷ Μετοχίῳ Ἀθηνῶν 51 Χειρογράφων», Κάϊρον 1968.
- , «Εὐρετήριο τῶν ἀρχαίων ἐντύπων ἐκδόσεων τῆς Μονῆς Σινᾶ, 1540-1900», Κάϊρον 1965.
- , «Τὸ 12ον Βυζαντινολογικὸν Συνέδριον καὶ ἡ συντήρησις τῶν εἰκόνων τοῦ Σινᾶ», Κάϊρον 1963.
- Μανούσακα Μαν., Ἰω., «Ἡ Ἐπιτομὴ τῆς Ἱεροκοσμικῆς ἱστορίας τοῦ Νεκταρίου Ἱεροσολύμων καὶ αἱ πηγαὶ αὐτῆς», [Ἀνάτυπον ἐκ τοῦ περιοδικοῦ «ΚΡΗΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ», ἔτος Α΄, τόμ. Α΄, τεύχ. I-III, σελ. 291-332], Ἡράκλειον Κρήτης 1947.
- Μεϊμάρη Ἰωάννου, Ἐμμ., «Κατάλογος τῶν νέων Ἀραβικῶν Χειρογράφων τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ἀγίας Αἰκατερίνης τοῦ Ὄρους Σινᾶ», Ἀθήναι, Μονὴ Σινᾶ, Ἐθνικὸν Ἴδρυμα Ἑρευνῶν, 1985.
- Μπεμπῆ Γ., «Νεῖλος ὁ ἀσκητής», Ἐν «Θ.Η.Ε.», τόμ. 9ος, στλ. 333-336, Ἐν Ἀθήναις 1966.
- Μπουγάτσου Νικολάου, Θ., «Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Σινᾶ Γρηγόριος Β΄ (ὁ Μανιατόπουλος)», Ἀθήναι 1970.
- Νεκταρίου Ἀρχιεπισκόπου Σινᾶ καὶ Πατριάρχου Ἱεροσολύμων, «Ἐπιτομὴ τῆς Ἱεροκοσμικῆς Ἱστορίας εἰς πέντε μερισθεῖσα τμήματα...», ἐνετίησι, παρὰ Νικολᾶφ τῷ Γλυκεῖ τῷ ἐξ Ἰωαννίνων, ἀχοῦ, ἔτος Σριον. [Φωτ. ἀνατύπωσις, ἐν Ἀθήναις, Ἰ. Μ. Σινᾶ 1978].

- Νίκα Ἀθανασίου, Θ., «Θεόδωρος τῆς Ραϊθοῦ, ἦτοι βίος, ἔργα καὶ διδασκαλία...», Ἀθήναι, Ἴ. Μ. Σινᾶ 1981.
- Παντελάκη Ἐμμανούλ, Γ., «Σινᾶ καὶ Ραϊθοῦ Ἀρχιεπισκοπή», Ἐν «Μ.Ε.Ε.», τόμ. ΚΑ', σελ. 856 (γ), Ἀθήναι 1933.
- , «Ἡ Ἱερὰ Μονὴ τοῦ Σινᾶ», Ἐν Ἀθήναις 1939.
- Παπαδοπούλου-Βρετοῦ, Ἀνδρέου, «*Νεοελληνικὴ Φιλολογία, ἦτοι Κατάλογος τῶν ἀπὸ πώσεως τῆς Βυζαντινῆς αὐτοκρατορίας μέχρι ἐγκαθιδρύσεως τῆς ἐν Ἑλλάδι Βασιλείας, τυπωθέντων βιβλίων παρ' Ἑλλήνων εἰς τὴν ὀμιλουμένην, ἢ εἰς τὴν ἀρχαίαν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν*», Μέρος Α', Ἐν Ἀθήναις 1854 [8ον, σελ. 272].
- Παλιούρα Ἀθανασίου, «Ἱερὰ Μονὴ Σινᾶ», Κείμενο: Ἀθανασίου Παλιούρα, καθηγητοῦ Παν/μίου, Ἐκδοσις: Ἱερὰς Μονῆς Σινᾶ - Ε. Τσαφέρη Α.Ε., Ἀθήνα 1985 [Φωτογραφία Ἐκδότου καὶ Πατέρων Ἴ. Μονῆς Σινᾶ].
- Παπαδοπούλου - Κεραμέως Ἀθαν., «*Ἀνάλεκτα Ἱεροσολυμιτικῆς Σταχυολογίας ἢ ἐκλογὴ ἀνεκδότων καὶ σπανίων Ἑλληνικῶν συγγραμμάτων περὶ τῶν κατὰ τὴν Ἑῶν Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν καὶ μάλιστα τῆς τῶν Παλαισινῶν*», Ἐν Πετρούπολει 1893 (τ. Α'), 1896 (τ. Γ'), 1897 (τ. Δ'), 1898 (τ. Ε').
- , «*Συμβολαὶ εἰς τὴν Ἱστορίαν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς τοῦ Ὁρους Σινᾶ*», Ἐν Πετρούπολει 1908.
- Παπαδοπούλου Χρυσοστόμου, Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν, «*Ἱστορία Ἐκκλησίας Ἀλεξανδρείας, 62-1934*», Ἀλεξάνδρεια, Πατριαρχικὸν Τυπογραφεῖον, 1935.
- , «*Ἱστορία Ἐκκλησίας Ἱεροσολύμων*», Ἐκδοσις Β', Ἐπιτηξημένη, Ἐν Ἀθήναις 1970.
- , «*Ἱστορία Ἐκκλησίας Ἀντιοχείας*», Ἐν Ἀλεξανδρεία, Πατριαρχικὸν Τυπογραφεῖον, 1951.
- (Παπαμιχαήλ)-Μπενεσέβιτς, «*Περιγραφή τῶν Ἑλληνικῶν χειρογράφων τῆς Μονῆς τῆς Ἁγίας Αἰκατερίνης ἐν Σινᾶ...*», Ἐκδοσις τῆς Αὐτοκρατορικῆς Ἀκαδημίας τῶν Ἐπιστημῶν (ρωσικῆς)... ὑπὸ τὴν ἐπιστάσιαν καὶ διὰ συμπληρώσεων Β. Ν. Μπενεσέβιτς Πετρούπολις 1911, σελ. XXV-663. (Κριτικὴ παρουσίασις ὑπὸ Γρηγορίου Παπαμιχαήλ εἰς τὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΝ ΦΑΡΟΝ», τόμ. 8ος, σελ. 154-160, Ἀλεξάνδρεια 1911).
- Παπαμιχαλοπούλου Κωνσταντίνου, «Ἡ Ἱερὰ Μονὴ τοῦ Ὁρους Σινᾶ», Ἀθήναι 1932.
- Πολίτου Λίνου, «Ὁδηγὸς καταλόγου Χειρογράφων», Ἀθήναι 1961.
- Πορφυρίου (Λογοθέτη), Ἀρχιμ. Σιναιῖτου, «*Ἡ θεολογία τοῦ Ἀθηναγόρου*», Διδακτορικὴ διατριβή, Ἐν Λειψία, τυπ. Hermann, 1893 [8ον, σελ. 40 - Βιογραφικαὶ σημειώσεις].
- Πορφυρίου Β' (Λογοθέτου), Ἀρχιεπισκόπου Σινᾶ, «*Σιναιτικὸς Κήπος*», Ἐν Τεργέστη, Tyrografia Nova, 1911.

- , «*Συναϊτικὸς Συνέκδημος*», Ἐν Ἀθήναις, τυπ. Π. Δ. Σακελλαρίου, 1925.
- , «*Ἀπομνημονεύματα*», Ἐν «Πανηγυρικὸς Τόμος ἐπὶ τῇ 1400ῇ ἀμφιετηρίδι τῆς Ἱερᾶς Μονῆς τοῦ Σινᾶ», σελ. 407-443, Ἐν Ἀθήναις 1971.
- , «*Πεπραγμένα ἀπὸ τοῦ ἔτους 1913 ἕως τοῦ ἔτους 1919. Τὸ ταξίδιον εἰς Ῥωσίαν (Ἰούλιος 1914)*», Ἐν «Πανηγυρικὸς Τόμος ἐπὶ τῇ 1400ῇ ἀμφιετηρίδι τῆς Ἱερᾶς Μονῆς τοῦ Σινᾶ», Σελ. 443-453, Ἐν Ἀθήναις 1971.
- Πορφυρίου Γ' (Παυλίνου), Ἀρχιεπισκόπου Σινᾶ, «*Ὀλίγα λέξεις περὶ τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς τοῦ Θεοβαδίστου Ὁρους Σινᾶ*», Εἰς τὸ περιοδικὸν «Δίπτυχα Ὁρθοδοξίας», Ἀθήναι 1956.
- , «*Συναϊτικά*». Δημοσιεύσεις εἰς τὸ περιοδικὸν «*ΝΕΑ ΣΙΩΝ*», - Ἱερουσαλήμ, α) Ἔτος ΚΒ' (1930), τόμ. ΚΕ', σελ. 620-626 (Περὶ Ἡσαίου Συναΐτου), β) Ἔτος ΚΕ' (1933), τόμ. ΚΗ', σελ. 118-122 (Περὶ Καλλιστράτου Συναΐτου).
- , «*Συναϊτικά*», ἤτοι δημοσιεύσεις εἰς τὸ περιοδικὸν τοῦ Πατριαρχείου Ἱεροσολύμων «*Ν. ΣΙΩΝ*», ὑπὸ τὸν τίτλον: «*Οἱ κατὰ τὸν ΙΗ' αἰῶνα ἀρχιερατεύσαντες ἐν Σινᾶ*», α) Ἔτος ΚΣΤ' (1934), τόμ. ΚΘ', σελ. 62-67, 223-226, 468-471, β) Ἔτος ΚΗ' (1936), τόμ. ΛΑ', σελ. 292-303, 350-352, 612-618, 681-684.
- Σάθρα Κων., Ν., «*Νεοελληνικὴ φιλολογία ἢ βιογραφίαι Ἑλλήνων ἀπὸ τῆς καταλύσεως τῆς Βυζαντινῆς Αὐτοκρατορίας μέχρι τῆς Ἑλληνικῆς ἐθνεγεργασίας (1453-1821)*», Ἐν Ἀθήναις, τυπ. Τέκνων Ἄνδρ. Κορομηλά, 1868.
- Σάκκου Στεργίου, «*Περὶ Ἀναστασιῶν Συναϊτῶν*», Θεσσαλονίκη 1964. [Ἀνάτυπον ἐκ τοῦ Η' τόμου τῆς Ἐπιστημονικῆς Ἐπετερίδος τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης].
- (Ἄνω νέμου Μοναχοῦ Συναΐτου), «*Συναϊτικὸν Ἡμερολόγιον*», Ἔτος Α' (Ἀφιέρωμα εἰς τὸν Συναϊτικὸν μοναχισμὸν τοῦ 3ου-6ου αἰῶνος), Ἐν Σινᾶ, Ἱ. Μονῆ Ἁγίας Αἰκατερίνης, 1977.
- , «*Συναϊτικὸν Ἡμερολόγιον*», Ἔτος Β' (Ἀφιέρωμα εἰς τὸν κτήτορα τῆς Ἱ. Μονῆς Σινᾶ, αὐτοκράτορα Ἰουστινιανὸν τὸν Α' 527-565), Ἐν Σινᾶ, Ἱ. Μονῆ Ἁγίας Αἰκατερίνης, 1978.
- , «*Συναϊτικὸν Ἡμερολόγιον*», Ἔτος Γ' (Ἀφιέρωμα εἰς τὸν ὄσιον Ἰωάννην τὸν συγγραφέα τῆς «Κλίμακος» 6ος-7ος), Ἐν Σινᾶ, Ἱ. Μονῆ Ἁγίας Αἰκατερίνης, 1979.
- Σκλαβενίτου Τριαντ., «*Βιββλιολογικὰ Α' 1... 2... Γιὰ τὴν Τυπογραφία τοῦ Θεοδοσίου α)... β) Ἡ δευτέρα ἐκδοσις τῆς «Κωνσταντινάδος» καὶ τὸ κλείσιμο τῆς τυπογραφίας, 1820*», Ἀθήνα 1982 [Ἀνάτυπο ἀπὸ τὸ περιοδικὸ «*ΜΝΗΜΩΝ*», 8 (1980-81)].
- , «*Κωνσταντίου ἀρχιεπισκόπου Σιναίου, Κυπριας ἢ χαρίεσσα καὶ ἐπίτομος 1810, 1819*», Λευκωσία 1987 [Ἀνάτυπο ἀπὸ τὰ Πρακτικὰ τοῦ Β' Διεθνoῦς Κυπριολογικοῦ Συνεδρίου, τόμ. Γ', σελ. 383-390].

- Σκοπελίτου Είρην., ἀρχιμ. — Κοντογιάννη Σπ., «*Ἐκλογή καὶ χειροτονία τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Σινᾶ, Φαράν καὶ Ραϊθῶ Δαμιανοῦ*», Ἀθήναι 1978 [Ἀνάτυπον ἐκ τῆς «Ν. ΣΙΩΝ», τόμ. ΞΖ'-Ο' (1978), σελ. 70-110].
- Σταρακοντόμσκυ Μ., Α., «*Πορφύριος Οὐσπένσκι, ἀρχιμανδρίτης καὶ ἀρχιεπίσκοπος Χερσῶνος (1804-1885)*», Ἐν «Θ.Η.Ε.», τόμ. 10ος, στλ. 555-557, Ἐν Ἀθήναις 1967.
- Σφήκα Δημητρίου, «*Ὁ Ἀρχιμανδρίτης Ἀνδρόνικος Βρυωνίδης ὑποψήφιος διὰ τὸν Μητροπολιτικὸν θρόνον Κιτίου*», Κάϊρον 1947.
- Σωτηρίου Γεωργίου καὶ Μαρίας, «*Εἰκόνες τῆς Μονῆς Σινᾶ*», Τόμος Α' (Εἰκόνες), Ἀθήναι 1956, Τόμος Β' (Κείμενον), Ἀθήναι 1958.
- Τζεδάκη Θεοδώρου, ἀρχιμ., «*Τίσσεντορφ φὸν Κωνσταντίνος*», Ἐν «Θ.Η.Ε.», τόμ. 11ος, στλ. 784-785, Ἐν Ἀθήναις 1967.
- Τσάμη Δημητρίου Γ., «*Τὸ Γεροντικὸν τοῦ Σινᾶ*». Περιέχει κείμενα καὶ μεταφράσεις ἀπὸ διηγήσεις, ἀποφθέγματα καὶ ἀσκητικὰ κατορθώματα τῶν ἁγίων Πατέρων τοῦ Θεοβαδίστου Ὁρους Σινᾶ καὶ τῆς Σιναιτικῆς ἐρήμου. Πρόλογος, Ἀρχιεπισκόπου Σινᾶ, Φαράν καὶ Ραϊθοῦ κ. Δαμιανοῦ, Θεσσαλονίκη, Ἐκδόσεις Ἱ. Μονῆς Σινᾶ, 1988 [Σιναιτικά Κείμενα 1].
- Κατσάνη Κ., Α., «*Τὸ Μαρτυρολόγιον τοῦ Σινᾶ*». Περιέχει Κείμενα καὶ μεταφράσεις περὶ τῶν ἀγίων, παλαισμάτων καὶ μαρτυριῶν τῶν ἀναρεθέντων ἁγίων Πατέρων ἐν τῷ Θεοβαδίστῳ Ὄρει Σινᾶ καὶ τῇ Σιναιτικῇ ἐρήμῳ. Πρόλογος, Ἀρχιεπισκόπου Σινᾶ, Φαράν καὶ Ραϊθοῦ κ. Δαμιανοῦ, Θεσσαλονίκη, Ἐκδόσεις Ἱ. Μονῆς Σινᾶ, 1989 [Σιναιτικά Κείμενα 2].
- Τσουλκανάκη Ναυκρατίου, ἀρχιμ., «*Νικηφόρος Μαρθάλης ὁ Γλυκὺς, Ἀρχιεπίσκοπος τοῦ Ἁγίου καὶ Θεοβαδίστου Ὁρους Σινᾶ*», Θεσσαλονίκη 1978 [Ἀνάτυπον ἐκ τῆς «ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ», τόμ. 10ος, τ. Α', σελ. 121-152].
- Τωμαδάκη Νικολάου, Β., «*Κρητες ἀρχιερεῖς λησμονηθέντες: α) Ἐμμανουὴλ Δέκαρχος - Ἐφραίμ Σάρδεων, β) Σιναιῶν Νικηφόρος Μαρθάλης*», Ἐν «ΕΠΕΤΗΡΙΔΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΒΥΖΑΝΤΙΝΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ», τόμ. ΛΕ' (1966-67), σελ. 376- 378, Ἐν Ἀθήναις 1967.
- Ἵψηλάντου - Κομνηνοῦ Ἀθαν., «*Ἐκκλησιαστικῶν καὶ πολιτικῶν τῶν εἰς δώδεκα. Βιβλίον Η', Θ' καὶ Ι', ἦτοι Τὰ μετὰ τὴν ἄλωσιν (1453-1789)*», Ἐκδιδόντος Ἀρχιμ. Γερμανοῦ Ἀφθονίδου Σιναιτοῦ, Ἐν Κωνσταντινουπόλει, τυπ. Ἱ. Ἀ. Βρετοῦ, 1870 [Φωτ. ἀνατύπωσις ὑπὸ Νότῃ Καραβία, Ἀθήναι 1972].
- Φ(οροπούλου) Νικ., Α., «*Πορφύριος ὁ Β', ὁ Λογοθέτης (Ἀρχιεπίσκοπος Σινᾶ, Φαράν καὶ Ραϊθοῦ, 1904-1926)*», Ἐν «Θ.Η.Ε.», τόμ. 10ος, στλ. 558, Ἐν Ἀθήναις 1967.
- , «*Πορφύριος ὁ Γ', ὁ Παυλῖνος (Ἀρχιεπίσκοπος Σινᾶ, Φαράν καὶ Ραϊθοῦ, 1926-1968)*», Ἐν «Θ.Η.Ε.», τόμ. 10ος, στλ. 559, Ἐν Ἀθήναις 1967.

Χαρολαμπίδου Κων., «Καπούστιν Ἀντωνίνος ἀρχιμανδρίτης», Ἐν «Θ.Η.Ε.», τόμ. 7ος, σελ. 336, Ἐν Ἀθήναις 1965.

Β' ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ

Atiya, Aziz Suryal, «*A hand-list of the Arabic Manuscripts and Scrolus microfilmed at the Library of the Monastery of St. Catherine, Mount Sinai. The Arabic Manuscripts of Mount Sinai*», BALTIMORE 1955.

Arthur Hjelt., «*Syrus Sinaiticus*», HELSINGFERS 1930.

Bayer Bathjia, «*Checklist of the manuscripts in the Library of the Monastery of St. Catherine in Sinai. The Jewish National and University Library*», JERYSALEM 1968.

Benešević, Vladimir N., «*Monumenta Sinaitica Archaeologica et Palaeographica. Fasciculus I. Praefationem editoris, Bibliographiam Sinaiticam*», Explicationem tabularum I-XXXVIII. Tabulas I-XXXVIII Continens. Edidit, V. N. Benešević. PETROPOLI, Auctoritate Academiae Scientiarum Rossiae, 1925.

—, «*Catalogus Codicum manuscriptorum graecorum qui in Monasterio Sanctae Catharinae in Monte Sina asservantur*, Tomus I.: Codices manuscripti notabiliores bibliothecae Monasterii Sinaitici ejusque Metochii Cahirensis, at archimandrita Porphyrio (Unspensio) descripti». PETROPOLI 1911 [Ἀνάπτυσις HILDESHEIM 1965].

—, «*Catalogus Codium Manuscriptorum Graecorum qui in Monasterio Sanctae Catharinae in Monte Sina asservantur*», Tomus III. 1. Codicus numeris 1224-2150 signati. PETROGRAD 1917 [HILDESHEIM 1965].

Camil, Murad, «*Catalogue of all Manuscripts in the Monastery of St. Catherine on Mount Sinai*», WIESBADEN 1970.

Cheikho, L., «*Les Archeveques du Sinai*», in «*Melanges de la faculté Orientale Université Saint-Joseph*», tom. II (1907) pp. 408-421.

Clark Kenneth, W., «*Checklist of Manuscripts in the St. Catherine's Monastery, Mount Sinai*, Microfilmed for the Library of Congress 1950», WASHINGTON 1952.

—, «*Exploring the Manuscripts of Sinai and Jerusalem*», JERUSALEM 1953 [Ἀνάπτυπον ἐκ τοῦ «THE BIBLICAL ARCHAEOLOGIST», vol. XVI, No 2 (May 1953) pp. 22-43].

Eckentein, L., «*A History of Sinai*», LONDON 1921.

Fortescue, Adrian, «*The Orthodox Eastern Church*», LONDON 1920.

Galavaris, George, «*Sinaitic Manuscripts in the time of the Arabs*», Ἀθήνα 1986 [Ἀνάπτυπον ἐκ τοῦ «Δ.Χ.Α.Ε.», τόμ. IB' (1984), σελ. 117-144].

Cardthausen, V., «*Catalogus Codicum Graecorum, Sinaiticorum*», OXONI (Oxford) 1886.

Garitte, G., «*Catalogue des Manuscrits Georgiens litteraires du Mont Sinai*», LOUVAIN 1956 [Subsidia, tome 9].

- Margaret Dunlop Gibson, «*Catalogue of the Arabic Mss. in the Convent of St. Catharine on Mount Sinai*», LONDON 1894.
- J. Rendel Harris, «*Biblical Fragments from Mount Sinai*», LONDON 1890.
- William Henry Paine Hatc., «*The Greek Manuscripts of the New Testament of Mount Sinai*», PARIS 1932 [Facsimiles and Descriptions].
- Legrand, Em., «*Bibliographie Hellénique ou description raisonnée des ouvrages publiés en Grec par des Grecs*», PARIS, XV-XVs., T. I-IV, 1885-1906, XVIIIs., t. I-V, PARIS 1894-1903, XVIIIIs., (Oeuvre posthume complète et publiée par Louis Petit et Hubert Pernot), t. I-II, PARIS 1918-1928.
- Lewis Agnes Smith, «*Catalogue of the Syriac Mss. in the Convent of St. Catherine on Mount Sinai*», LONDON 1894.
- , «*Light on the four Gospels from the Sinai palimpsest*», LONDON 1913.
- Lübec Konrad K., «*Die Aytokephal Kirche berges Sinai*», BERLIN 1911.
- Kondakov, «*Voyage au Sinai en l' année 1881 and impressions de Voyage...*», ODESSA 1882.
- Krumbacher K., «*Geschichte der Byzantinischen Literatur von Justinian bis zum Ende des oströmischen Reiches (527-1453)*», MÜNCHEN 1897 [Ἑλλην. μετφρ. Γ. Σωτηριάδου, «*Ιστορία τῆς Βυζαντινῆς Λογοτεχνίας*», Ἀθήναι, τόμ. Α', 1897, τόμ. Β', 1900, φωτ. ἀνατύπωσις, Ἀθήνα 1974].
- Ševčenko Ihor, «*New documents on Constantine Tishendorf and the Codex Sinaiticus*» [Ἀνάτυπον ἐκ τοῦ «*SCRIPTORIUM*» vol. 18 (1964), pp. 55-80].
- Rabino M., H., L., «*The monastère de Sainte Catherine (Mont Sinai), Souvenirs Epigraphiques des Anciens palerins*», LE CAIRE 1935.
- , «*La monastère de Sainte Catherine du Mont Sinai*», LE CAIRE 1938.
- Tarnanidis Ioannis C., «*The Slavonic Manuscripts. Discovered in 1975 at St. Catherine's Monastery on Mount Sinai*», THESSALONIKI 1988.

ΠΙΝΑΞ ΣΙΝΑΙΤΙΚΩΝ ΚΩΔΙΚΩΝ (Χειρογράφων)

1. Ἑλληνικὸς Σιναϊτικὸς Κώδιξ	32	:Ψαλτήριον τοῦ 8ου αἰῶνος.
2. »	33	:Ψαλτήριον τοῦ 9ου αἰῶνος.
3. »	94	:Ψαλτήριον τοῦ 1293 μ.Χ.
4. »	108	:Ψαλτήριον τοῦ 16ου αἰῶνος.
5. »	203	:Εὐαγγέλιον τοῦ 1293 μ.Χ.
6. »	213	:Εὐαγγέλιον τοῦ 967 μ.Χ.
7. »	239	:Εὐαγγέλιον τοῦ 1373 μ.Χ.
8. »	257	:Εὐαγγέλιον τοῦ 1101 μ.Χ..
9. »	347	:Λόγοι ἀγίου Γρηγορίου Θεολόγου τοῦ 11ου-12ου αἰ.

10.	»	380	:Λόγοι ἁγίου Ἰωάννου Χρυσοστόμου τοῦ 833 μ.Χ.
11.	»	432	:Λαυσαϊκὸν τοῦ 1334 μ.Χ.
12.	»	512	:Μηναῖον Ἰανουαρίου τοῦ 11ου αἰῶνος.
13.	»	595	:Μηναῖον Ἰανουαρίου τοῦ 1049 μ.Χ.
14.	»	754	:Τριῶδιον τοῦ 1177 μ.Χ.
15.	»	817	:Παρακλητικὴ τοῦ 1258 μ.Χ.
16.	»	1048	:Θ. Λειτουργία τοῦ 17ου αἰῶνος.
17.	»	1055	:Θ. Λειτουργία τοῦ 17ου αἰῶνος.
18.	»	1106	:Τυπικὸν, τοῦ 1478 μ.Χ.
19.	»	1227	:Στιχηράριον τοῦ 12ου-13ου αἰῶνος.
20.	»	1235	:Στιχηράριον τοῦ 16ου αἰῶνος.
21.	»	1336	:Ψαλτήριον τοῦ 1584 μ.Χ.
22.	»	1464	:Στιχηράριον τοῦ 1700 μ.Χ.
23.	»	1518	:Εἰρημολόγιον τοῦ 1706 μ.Χ.
24.	»	1586	:Στιχηράριον τοῦ 1333 μ.Χ.
25.	»	1595	:Ἀκολουθία τοῦ 1695 μ.Χ.
26.	»	1732	:Κυριακοδρομίον τοῦ 1602 μ.Χ.
27.	»	1813	:Γεωπονικὸν τοῦ 1737 μ.Χ.
28.	»	1824	:Λόγοι Μαξίμου Πελοποννησίου, τοῦ 1737 μ.Χ.
29.	»	1922	:«Κλίμαξ» ἁγίου Ἰωάννου Σιναΐτου (Παλμψ. - 8ου αἰ.).
30.	»	1927	:Παράφρασις Ψαλμῶν τοῦ 17ου αἰῶνος.
31.	»	1928	:Ψαλτήριον τοῦ 1846 μ.Χ.
32.	»	2123	:Καινὴ Διαθήκη τοῦ 1242 μ.Χ.
33.	»	2190(B)	:Δοξαστικὰ ἑορτῶν τοῦ 1919 μ.Χ.
34.	»	2197(A)	:Ἀρχιερακὸς Κώδιξ τοῦ 17ου-18ου αἰῶνος.
35.	»	2200(B)	:Ἀκολουθία τοῦ 1843 μ.Χ.
36.	»	2227(A)	:Ἀρχιερακὸς, «Κατάστιχον τοῦ Δωροθέου», 1794 μ.Χ.
37.	»	2229	:Ἀκολουθία τοῦ 17ου-18ου αἰῶνος.
38.	»	2238	:Λόγοι Μεγάλης Ἑβδομάδος τοῦ 1720 μ.Χ.
39.	»	2258(A)	:Ἀρχιερακὸς «Κώδιξ Δωροθέου» τοῦ 18ου αἰῶνος.
40.	»	2328(A)	:Ἀρχιερακὸς Κώδιξ τοῦ 18ου-19ου αἰῶνος.

-
41. » Α17: Ἀρχεῖακὸς Κώδιξ τοῦ 19ου-20ου αἰῶνος.
42. Ἀραβικὸς Σιναΐτικὸς Κώδιξ 116: Ἑλληνο-Ἀραβικὸν Εὐαγγέλιον τοῦ 995 μ.Χ.
43. Ἑλληνικὸν Σιναΐτικὸν Ἐντυπον 27/4γ : Ἄπαντα Μεγάλου Βασιλείου, ἔτους 1551.
44. » 277/151 : Ἄπαντα ἁγίου Κυρούλλου Ἀλεξάνδρειας ἔτους 1618.
45. » 38/10β : Ἄπαντα ἁγίου Ἀθανασίου, ἔτους 1600.
46. » 5382/3557 : Εὐχολόγιον τοῦ ἔτους 1693.